

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A márciusi ifjak

Március tizenötödikét ünneplik az országban. Előkerültek a nemzetiszínű zászlók, kelendők lettek a könyvkereskedésben a márciusi versesfüzetek, nagy munkában voltak a hazafias ünnepélyt rendező bizottságok, hogy a nagyszerű szabadságünnep programját összeállítsák. Szorgalmasan dolgozott minden hazafias lelkesedéstől áthatott asztaltársaság, nekibuzdult valahány önképzőkör van széles Magyarországon. A program a szokásos. Elején a Himnusz, végén a Szózat, valaki okvetlenül elszavalja a Talpra magyart, azután beszéd emlékezik meg a márciusi ifjakról (akik azóta utód nélkül eltűntek), a tizenkét pontról (amelynek javarészből azóta sem lett semmi), a szabad sajtóról (amelynek — hála a többség és kisebbség általános, titkos és egyenlő véleményének — utolsó hónapjait éljük). Valami sok változatosság, valami sok lendület, valami nagy melegség és lelkesedés nincs ezekben a márciusi ünnepekben, de talán nem is lehet: hiszen évről-évre hallja a márciusi ünneplő ugyanazokat a menydörgő és zokogó frázisokat, évről-évre jobban eltávolodottnak találja a valóságot a nagy március ideáljaitól.

Vége ezidén, a hatvanhatodik márciusi évfordulón a győri függetlenségi párt jóvoltából új szint, új gondolatkört és új pátoszt kapott a márciusi ünnep. A szin, a gondolatkör és a pátosz teljesen méltó a mához, azokhoz a napokhoz, amelyekben élünk, ahhoz az elvadult felfogáshoz, mely mindent átjár és megmételvez, amely po-

litikai furkósbottá farag minden zászlórudat, minden kézzelfogható szerszámot. — Ahhoz a felfogáshoz, amely a törvényalkotástól a lovagias ügyek elintézési módjáig mindenben csak politikai eszközt, politikai fegyvert kutat, pompásan kvadrál a győri nekibusult hazafiak kiáltványa, amely lyel az új forradalmárok március idusának nemes egyszerűséggel a gyásznapi címet és jelleget adományozzák.

Magában véve örvendetes lenne, hogy akad egy testület, társaság, polgári csoport az országban, amelynek van bátorságakimondani: nem üljük meg a sablonos ünnepet, nem hangoztatjuk el unottan, lélek nélkül az ismert mondanivalókat és nem kérünk abból az élvezetből, hogy amennyiben kormányt támogató az ünnepi szónok: fanatikus ékesszólással bebizonyítsa, hogy Petőfi, Kossuth, Jókai, Vasvári stb., stb. eszméit egyedül és kizárólag a jelenlegi kormány testesítette meg; ha azonban ellenzéki az ünnep méltatója: illendően rámutasson a nemzeti eszmék kizárólagos bérlőjére és gyümölcsötvetőjére, a feladata magaslatán álló ellenzékre. — Talán-talán még azt is meg kellene gondolnunk: nincs-e igazsága azoknak, akik nem akarnak márciusi ünnepelni, mert március intézményei lassan-lassan eltemetődtek, kidőltek a sörből, egyikre-másikra bizony reá is tapadtak új törvények paragrafus-lábaival . . .

Ez szép, gondolkozóba ejtő, igaz lépés lett volna s éppen ezért nem történetelt meg így. A győri függetlenségi nem igazságot akartak mondani, amikor gyásznappá minősítik az ünnepet, mert hi-

szén az igazságból nem maradhatott volna el az a beismerés sem, hogy a márciusi intézmények romjain eljár haditáncban előtáncos volt a negyvennyolc letéteményese: az ellenzék, melynek tagjai feledhetetlen buzgalommal igyekeztek például a sajtószabadságot megvédelmezni. A megvédett sajtó ez esetben igazán nem tudja, kinek köszönhet többet: állítólagos ellenzékeinek a többségen, vagy állítólagos barátainak a kisebbségen. De hát kinek keltenek igazságok akár márciusi ünnepen, akár azon kívül? Politika kell s ha politikai bunkóvá faragható: ám rántsuk le az ócska zászlót a nyélről, kapjuk meg a boldogabb végéről — hátha pozdorjává zuzódik minden attól a rettentő szótól, hogy márciusi gyásznapi. Csakugyan az is, mert most már ellenzéki részen sem talált márciusi ifjakat.

= Egy hét a politikából. A politikai gyűlölködés keverőire, akik között az ellenzéki sajtó éppen a román ügyben legelől járt, valóságos zuhanásszerű kudarcot hoztak az utolsó képviselőházi tárgyalási napok. Ami 15 nap előtt még vilákra szóló hazaárulásnak volt kikiáltva, arról Apponyi, Bethlen, Déry és a többiek már oly tárgyilagos és higgadt hangon beszéltek és vitatkoztak, mely — bár csak közvetve — valósággal elismerését jelentette annak, hogy milyen komoly állampolitikai fontosságú volt Tisza István grófnak a románokkal való megbeszélése. Emellett szól különben az is, hogy az ellenzéki pártok mindinkább szépen lecsusznak az új házszabály ellen hirdetett ellentállásukról. Hiába fogdakoztak, hogy az új házszabály rendelkezéseit nem respektálják, részt vettek a normális szavazásban.

A gyermek.

Irta: Biró Lajos.

— Sikkasztottam — mondta a férfi.
Az asszony arca halálsápadt lett.
— Még négy öt napom van. Szökni fogok.

Az asszony nem szólt. Bosszusan mondta a férfinak.

— Mit nézel úgy? Hát kártyáztam, szeretőm volt. No.

Az asszony halkán mondta:
— Lehetne talán segíteni . . . Apa . . .

— Nem lehet. Százezernél több. Összeszedek, amit lehet. Az éjjel elmegyek. Hamburgba . . . Amerikába . . .

— Én veled megyek.

A férfi arcán kiragyogott az öröm.

— Oh, te drága, te édes. Csakugyan jömmél? Hiszen én mindig csak téged szerettelek igazában.

Egyszerre megnyugodott. Leült, tervezett.

— Pénzt viszek magammal. Ott megbeszülök azt, aki ér valamit. Ha ügyes az ember és pénze is van, ott boldogul. Milyen is lesz, nem törődni senkivel, semmivel. Ketten élünk . . .

— Hárman.

— Hát a kicsi — mondta az asszony.

— Oh csak nem gondolod, hogy azt is elvisszük! Négyhónapos gyereket ilyen nagy utra! Itt hagyjuk a mamánál.

— Akkor én nem megyek — mondta hidegen az asszony.

A férfi könyörgött:
— De édesem, drágám, szívem.

— Nem.

A férfi végre beleegyezett. Este összecsomagoltak valami ruhát, sokat nem szabad, hogy gyanut ne keltsen és mentek a vasúthoz. Az asszony karján a kicsivel. Ősz volt, köd, a poronty köhögött.

A terembe nem mentek be, künn bujkáltak és lopva surrantak be a kocsiba. A fiúke piszkos volt, nedves a ködtől, dohány-szagu, a hőpárnák szinte tapadtak. Emberek jöttek-mentek, beültek a fiúkébe, de a gyerek sirt és lassankint egyedül maradtak.

Az asszony a gyerekkel foglalkozott, a férfi bámult ki a sötétbe és reszketett, mikor lépések hallatszottak. A vonat dübörögve furta be magát a ködös éjszakába.

Késő ősz volt, még nem fűtötték a kocsikat. És az éjszaka egyre hidegebb lett. Amint a hegyek közé vágatott be a vonat, az ablakokra jégvirágok rakodtak. Minden nyíláson dermesztő hideg sziszegett be és a menekülő didergett. A gyerek köhögött.

Hajnalodott. Kétoldalt a fenyőket már hó lepte el. Dermedt testtel, álmatlanul és sápadtan nézték egymást.

— A kicsinek láza van, — mondta az asszony.

— Ostobaság. Nincs annak a gyermeknek semmi baja. Szoptasd meg.

A kicsi arcán pir tűzelt. Szegény, vékony ajkai cserepesek voltak. Nem szopott . . .

— Én orvost keresek, — zokogta az asszony.

A férfi durva lett. Megfogta az asszony csuklóját.

— Itt maradsz. Itt maradsz vagy . . . El akarsz árulni? Azt akarod, hogy nyomunkra jöjjenek?

— De beteg, látom, hogy beteg.

— Hát minek hoztad magaddal? Én nem akartam. Te akartad.

Az asszony ült. Könnyes szemekkel bámult a gyermekére. Fuldokló, hosszú lélegzettel nyelte el a zokogását.

Jött egy állomás. Ki kellett szállniok. Ettek. A férfi csak evett, az asszony nézte a gyereket.

Azután újra a vonatba, neki a nagy utnak. A gyermek elaludt.

— Alszik — mondta az asszony.

— No látod.

A karjai között tartotta gyengéden, reszkető gonddal. A vonat dühödten rohant előre, csörömpölve, zakatolva. A férfi fáradtan hunyta le a szemét.

Egy irtózatoss sikoltás. A férfi felugrik. Az asszony őrvöngve sikolt:

— Meghalt! Meghalt!

A férfi dermedten bámul. Nézi a gyereket: meghalt. Künn mozgás hallatszik és az agyán átvillan a rémült gondolat: ez elárul-

Az egyetemi templom

A presbiterium ülése

A debreceni református egyház presbiteriuma ma délután tartotta meg gyűlését az egyház tanácsstermében. A gyűlésen — melyen a tagok nagy számmal jelentek meg — Kovács József polgármester főgondnok és Dicsőfi József lelkész-elnök elnökölték. — A gyűlés legfontosabb tárgya az egyházi tanítók, hivatalnokok, kántorok, szolgák és harangozók fizetésrendezésének és az egyetemi templom építésének kérdése volt.

(A fizetésrendezés.)

A fizetések rendezésére vonatkozólag az egyház gazdasági bizottsága javasolta, hogy a tanítók, hivatalnokok, kántorok, szolgák és harangozók fizetését emelje a presbiterium, de korpótlékok és lakbérkiutalások után.

Az előkészítő bizottság hozzájárult a javaslatához, de azzal, hogy a tanítók fizetésrendezésének kérdését egyelőre vegyék le a napirendről addig, amíg a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban nem intézik el a segélykiutalások ügyét. De egyben mondja ki a presbiterium, hogy a tanítók fizetésrendezését bármikor is intézzék el, annak érvénybe lépését már 1914. január 1-től számítsák.

Márk Endre nem fogadja el az előkészítő bizottság javaslatát, de indítványozza, hogy utasítsa a presbiterium a gazdasági bizottságot, hogy három hónapon belül a tanítók fizetésére vonatkozó pozitív javaslatot terjesszen be.

Szele György iskolaszéki elnök ezt lehetetlennek tartja. A gazdasági bizottság és vele a presbiterium keze meg van kötve addig, amíg a miniszteriumban nem intézik el a segélykiutalások kérdését. Az egyház a maga tanítóit eddig is a törvényeknek megfelelően dotálta s nemcsak az 1907. évi 25. törvény cikk élebelépte után rendezte a tanító-ság fizetését, de 1909-ben is, amikor különféle fizetési pótlékokkal teljesen egyenlővé, sőt magasabbá tette az állami tanítók dotációjával.

hatja őket, ezt senkinek sem szabad megtudnia.

Kezével tapasztja be az asszony száját:

— Hallgas, hallgas!

Az asszony zokogva nyög. A férfi a fogát csikorgatja.

— Hallgas, hallgas!

A folyosón mozgás támad. A férfi kimegy.

— Semmi sem történt — szól — egy szegény, beteg, hisztérikus asszony . . .

Bejön. — Az asszony fuldokolva zokog.

— Fogsz hallgatni! — rivall rá. — Meg vagy örülve? Minek hoztad el azt a kölyköt.

Az asszony kinzottan nyög. Dermedten szoritja magához a gyermeket.

A férfi parancsol!

— Nem szabad senkinek megtudnia, hogy meghalt. El kellene temettetni, vizsgálat volna, rendőrség, utlevél, — a végén elfognának. Ugy kell vinne mint eddig.

Az asszony félőrülten néz rá. Csendesesen zokog és mereven szoritja magához a gyermeket.

Dél. Utasok jönnek-mennek. A férfi halkan parancsol.

— Takard be az arcát és foglalkozz vele, úgy, mintha élne.

Az asszonynak már kiszáradt a szeme és zavaros fény lobog benne. Engedelmeskedik. Szól a kicsihez, gyűgyög neki, azután kibontja mellén a ruháját és elfordul.

Dicsőfi József: Az egyház ma súlyos anyagi gondokkal küzdök. Amire még nem volt példa a debreceni református egyház történetében, ma bekövetkezett: *huszonöt-ezer koronás deficittel záródott az idei költségvetés.* A fizetésrendezések kérdésénél az egyháznak ezt az anyagi baját figyelembe kell venni a presbiteriumnak s éppen ezért indítványozza, hogy a tanítók fizetésrendezésének kérdését vegyék le a napirendről, míg a hivatalnokok, kántorok, szolgák és harangozók fizetését a gazdasági bizottság által megállapított skála szerint rendezzék.

A presbiterium Dicsőfi József indítványát fogadta el.

(Az egyetemi templom.)

Több kisebb ügy elintézése után a presbiterium tárgyalás alá vette a tisztántúli egyházkerület amaz átiratát, amely a Nagytemplomnak egyetemi templomi célokra való ideiglenes átengedését és a Nagyerdőn egy új, *egyetemi templom építését kérelmezi.*

Heves vita fejlődött ki e kérdés körül, amelyben meggyőző érvekkel maga Baltazár Dezső dr. püspök is részt vett.

Az átirattal hosszasan foglalkozott már a lelkési kar és a parochiális bizottság, amelyek egyhangulag javasolták, hogy a nagytemplomot a presbiterium egyelőre adja át az egyetemi templom céljaira s egyben pedig mondja ki, hogy a *nagyerdőn az egyetemi telkeken egy új egyetemi templomot építsen.* Az erre való költségek fedezésére használja föl az egyház tulajdonát képező Egyház-tér 10. és Vár-utca 11. szám alatti házastelkeket s amennyiben ez nem nyújtana elég fedezetet, úgy a többletet az egyházkerületől kérje. Az új egyetemi templomnál a lelkési szolgálatot egyelőre teológiai tanárok és a hittanhallgatók végeznék addig, míg az egyház anyagi viszonyai lehetővé tennék az új parochiális kör megalkotását is.

Az előkészítő bizottság nem fogadja el a lelkési kar javaslatát, szintugy a gazdasági bizottság sem, amelynek nevében Pénzes Sándor presbiter indítványozza, hogy a kerület átiratának az új egyetemi templom építésére vonatkozó javaslatát a presbiterium utasítsa el.

Baltazár Dezső püspök a javaslat elfo-

A férfi gyanakodva nézi . . .

A vonat egyre rohan, vágat, dübörög . . . Alkonyodik. Meggyújtják a lámpákat. Jön az éjjel, feketén és végtelenül . . . Soha sem lesz már hajnal?

Végre Hamburg!

— A gyerekekkel nem szabad kiszállnunk — mondja a férfi. — El kell rejtenünk.

Az asszony hallgat.

— A kofferbe.

Az asszony egy kézmozdulattal tud csak tiltakozni.

— Kell! — mondta a férfi.

A koffert kinyitja, rakosgat benne. A vonat rohanása lassul, mindjárt megáll. Az utasok a folyosóra tódulnak. A férfi a gyermek után nyúl. Az asszony görcsösen kapaszkodik belé.

— Te! — mondja a férfi és felemeli az öklét. Az asszony félholtan dől hátra, a kezei ölmosan hullanak le. A vonat megáll. A férfi megkapja a gyermeket, a zár csattan egyet, a hordárok berohannak és egyik viszi már a koffert.

Az asszony a kezét nyújtja utána. A férfi megfogja a kinyújtott kezét és vonszolja magával az asszonyt.

Kocsiba ülnek.

— A koffer . . . — suttogja az asszony.

— Jó helyen van, — mondja a férfi.

A kocsi szalad velük a tenger felé. Csónakba ülnek. Hajóra szállnak. Bemennek a kabinjukba.

gadását pártolja. Hangsúlyozza a templom építésének szükségességét azzal, hogy az egyetem kálvinista jellege ez által is kidomborodjék. Az egyetem az ősi főiskolából nőtt ki, így tehát a debreceni református egyháznak nem szabad megengedni, hogy a liberális kálvinista szellem ott elsekélyesedjék. A kálvinista jellegét külsőségekben is ki kell fejezni a debreceni egyetemnél s ez legelső sorban a templom építésével érhető el.

Nagy Zsigmond: Pápista gondolatnak tartja az egyetemi templom építését. Külföldi példákat idéz. A legerősebb kálvinista városok igazán kálvinista egyetemeinek nincs külön templomuk. Másrészt a debreceni egyetem kálvinista jellegét megőrizni ugy sem lehet. *Állami egyetem ez, amelynek husz esztendő múlva egyetlen kálvinista professzora sem lesz.*

Baltazár Dezső: Az egyetemi kérdéseknek a kormánnyal való tárgyalásakor megpendítették már az egyetemi templom építését s akkor szerették volna elismertetni *hivatalosan annak egyetemi jellegét.* A vallás- és közoktatásügyi miniszter azonban ez ellen tiltakozott. S éppen ezért szükséges a templom megépítése az egyetem tőzsomszédságában. Intézményekkel kell körülbástyázni az egyetemet, hogy megvédhető legyen annak kálvinista jellege.

Kovács József polgármester pártolja az egyetemi templom építését s egyben felvilágosítással szolgál: Ne fázson az egyház presbiteriuma ettől az építkezéstől. Annak nem most kell bekövetkezni, idő van rá, csupán csak az építkezés jogának biztosításáról van szó. Éppen ezért ne utasítsák vissza ridegen az építési javaslatot, de adják vissza a parochiális bizottságnak, hogy dolgozzon ki egy tervet, amellyel biztosítható legyen ez a jog és vele a majdan bekövetkező építkezés.

Bacsó Dezső dr. és Juhász Ignác hozzájárulása után a presbiterium Kovács József polgármester, főgondnok indítványát fogadta el.

(Az új tanítónőképző.)

A felső leányiskola és tanítónőképző igazgatótanácsa kéri a tanítónőképző céljaira egy új épület emelését és a mostani intézeti emeletre egy második emelet építését.

— A koffer . . . sugja az asszony.

— Mindjárt hozzák.

Hozzák. Az asszony leesik mellé a földre.

— A kulcsát!

— Nem. Valaki be talál nyitni és észreveszi.

— Csak egy percre . . . Hadd lássam.

— Nem. Majd éjjel.

Kimegy. A hajót nézi, a berendezést, hol van elhagyott rész, milyen magas a korlát. Az asszony benn fekszik a földön és átöleli a koffert.

— Ej, hát te itt maradsz. Majd én magam . . .

— Nem, nem! — könyörög az asszony.

Felkel. Ingadozva botorkál a lépcsőn. A fedélzeten vannak. Teljes sötétség. A férfi fogja a kezét. Ő vonszolja magát utána, görcsösen szoritva a gyermeket.

A korláthoz értek. A férfi suttog:

— Itt vagyunk.

A gőzgép kattogása hallatszik és a víz suttogása, amint a csavar szeli. Az asszony térdre esik.

— Ne, ne . . . — tördeli örült félelemmel.

A férfi dühbe jő:

— Azt akarod, hogy rajtakapjanak bennünket.

A gyermek után nyul. A asszony karjai, mintha vaskapcsok lennének, úgy zárják körül a kicsit.

A férfi durva erővel rántja szét a asz-

CRIKVENICA

(CIBIKVENICA)

Nagy gyógyhatású górvély és angolkóránál, az idegrendszer betegségeinél, vérszegénység, sápkóránál, női betegségeinél, elhíjasodásnál és **idült rheumatizmusnál.** Mint klimatikus gyógyhely páratlan maláriánál, influenzánál és minden hurutos betegségeinél.

Modern fürdők nap-, homok- és szabad tengeri fürdőre.

tengeri fürdő és klimatikus gyógyhely, az Adria partján (Fiume mellett).

Egyedül belső tengeri fürdő. Mesés homok-plázs. A partot körülbelül 300 méternyire finom homok borítja és oly sekély, hogy gyermekek minden felügyelet nélkül is fürödhetnek.

Kimerítő prospektust küld: **A FÜRDŐ-BIZOTTSÁG.**

A presbiterium magáéva teszi a kérelmet s kimondotta, hogy a tanítónőképzőt kitelepíti, annak külön épületet emel s a Kossuth-utcai iskolaépületben csupán csak a felsőbb leányiskolát és a leánygimnáziumot hagyja meg, de úgy, hogy annak a részére a második emelet fölhuzását engedélyezi. Az építéshez azonban a püspök útján állami segítyt fog kérni.

Több kisebb ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

Az árvizveszedelem Áradás mindenfelé

Szatmár, március 14. Hivatalos becslés szerint eddig száznegyvenezer katasztrális hold terület van víz alatt a Tisza és a Szamos mentén. Tiszaujlakon az ár hat gyermekét elsodort. Berend község, melyet a tavalyi árviz rettenetes nyomorba döntött, ismét víz alatt áll. Tiszaujlakon újra sok ház rombadőlt. Az árterületeken a csendőrség és a katonaság vállvetve dolgozik a mentésben. Nagy veszedelem fenyegeti Telekháza, Csepa, Hetény, Bököny, Péterfalva és Tivadarfalva ugocsamegyei községeket, melyeknek határait a Tisza elöntötte. A védelmi intézkedések irányítása végett Becsky Emil főispán és Ujhelyi Sándor szolgabíró Nagyszöllősről a helyszínére utaztak.

Szeged, március 14. A Tisza folyó Szeged környékén napról-napra nagyobbodik és még mintegy nyolc napon keresztül napi 8-10 centiméteres áradás várható. A szegedi folyammérnöki hivatal szerint a veszedelem csak a Tisza felsőfolyásánál nagy. Szeged környékén azonban egyáltalában nem kell tartani semmiféle veszedelemtől. A védőművek kitűnő állapotban vannak s így Szeged lakosai nyugodtak lehetnek a tavaszi áradás miatt.

Marosvásárhely, március 14. A sok eső-

szony karjait, megfogja a gyermeket, áthajol a korláton és beleesik a tengerbe. Egy csobbanás. Az asszony végigzuhan a fedélzeten. A férfi pedig megkönnyebbülten sóhajt egyet.

A hajó elindul. Hangos kiáltás, csörömpölés, nyikorgás. A férfi a fedélzeten áll és nézi a partot. Bemegy a kabinba.

— Gyere ebédelni.

— A kulcsot — nyöszörgi az asszony.

— Nem, — mondja a férfi és egyedül megy ebédelni.

Az órák telnek. Az asszony fekszik a földön és öleli a koffert. A férfi a fedélzeten jár-kél.

Este. A szalon lassan kiürül, az utasok lefekszenek, a fedélzet sötét.

Kilenc óra.

Tíz . . .

Tizenegy . . .

A férfi lemegy az asszonyhoz.

— Kelj fel, eltemetjük.

Az asszony értelmetlenül bámul rá.

— A tengerbe, — mondja a férfi. — Kínéztem, hol dobjuk be észrevétlenül.

A koffert kinyitja. Halomba gyűrve ingek, ruhák és a gyermek.

Az asszony újra zokog. Magához szoritja a testet.

— Siessünk, — mondja a férfi.

Az asszony nem mozdul.

zés és olvadás következtében a Maros megáradt és kiöntött. Maroshévíz, Szászrégen és Marosvásárhely között az árterületek víz alatt állanak. A Görgény-patak is árad. Marosorosziból az alispánnak komoly veszedelmet jelentettek és a marosszentgyörgyi gátat is veszedelmezeti az ár. Hidvégen a rendőrség hatvan házból lakoltatta ki a lakosokat. Most ugyan némi apadás állott be, az idő azonban borus és újabb esővel fenyeget.

Az árviz-pusztítások és a debreceni kamara.

A hirtelen bekövetkezett olvadás folytán támadt árvizek a kamara kerületében, különösen Máramaros megyében nagy pusztításokat okoztak. Számos helyen megrongálódtak az utak, több helyen hidakat sodort el az áradat s a vasut is nagy károkat szenvedett. Az árvizekről jött első értesítések vétele után a kereskedelmi és iparkamara távirati felterjesztésben kérte a kereskedelmi kormány segítő rendelkezését. A legszükségesebb intézkedések gyors megtételére sürgős átiratban kérte a kamara Máramaros-megye alispánját és a debreceni máv. üzletvezetőséget.

A kaszinói ügy

A katonaság és az Országos Kaszinó

Az Országos Kaszinó tegnap esti választmányi ülése azt határozta, hogy a becsületügyi eset okozta ellentételen napirendre tér. Az a háromnapos határidő tehát, a melyet Wekerle Sándor kért volt a hadtestparancsnoktól, lejárt, anélkül, hogy a hosszasan tanácskozásnak békítő ötlet lett volna az eredménye.

A hadtestparancsnok tegnap este kilenc órakor kapta kézhez a kaszinó határozatát, amelynek alapján valószínűen még ma rendeletet bocsát ki a tiszteknek a kilépésre nézve. Ezt a rendeletet a katonatisztek még csak egy-két nap múlva kapják meg s így még két-három nap telik el addig, míg a katonatisztek formális kilépése megtörténhetik. Eddig négy kilépés történt, de mér néhány nappal ezelőtt. Az Országos Kaszinóból kiléptek Roskoványi Dezső őrnagy és Bartos István alezredes, valamint egy sorhajóhadnagy. Ez utóbbi azért, mert Pólaból hosszabb ideig tartó szolgálatra rendelték Tienosimbe, tehát ügye nem is tartozik bele ebbe az ügybe. A két huszártiszt már két napja közölte volt kilépő szándékát a kaszinó vezetőségével. Most, mikor a választmány összeült, az ő kilépésük ügye volt az első pont. A kilépéseket a választmány megjegyzés nélkül tudomásul vette. Ennek kapcsán tette meg aztán Wekerle az előterjesztést, amelyre különben jogcim híján sor nem kerülhetett volna.

Mikor a választmány az ismeretes határozatot meghozta, megtörtént a harmadik kilépés, Battthyány Elemér gróf nyomban bejelentette kilépését és spontán elhatározását, hír szerint, azzal okolta meg, hogy nem maradhat a tagja olyan kaszinónak, amelyben nem vonják le amaz elv konzekvenciáit, hogy aki sért, adjon elégtételt. A vezetőség ezt a kilépést is tudomásul vette.

A kilépések kezelésére különben már előre intézkedést hozott a választmány. A katonatisztek kilépéseiről a választmány nem is fog dönteni; a kilépéseket a titkári hivatal automatice iktatja. Ugyancsak a tit-

kárság egyszerű iktatással fogja elintézni, ha a kilépendő katonatisztek közül egyik-másik időnként folyamán vissza akar lépni.

Bécsből jelentik: Haza i Samu báró honvédelmi miniszter tegnap este parancsot írt, Nyékhelyi százados kíséretében Bécsbe érkezett és a Magyar Házban szállott meg. A honvédelmi minisztert ma délután kilenc órakor a király külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás Schönbrunban volt.

Sürgetik a szanatórium építését

A főhercegi fogadtatás megbeszélése

Megemlékeztünk már arról, hogy Pakots József kiváló író, a szanatórium-egyesület főtitkára és képviselője tegnap Debrecenbe jött, hogy itt tárgyalásokat folytasson a város és a társadalom vezető embereivel a helybeli egyesület szervezése és a szanatórium megnyitása ünnepeinek, valamint a még függő kérdések megbeszélése érdekében. Vele jött Geszti József dr. a gyulai szanatórium igazgatója és Vida műépítész.

Ők Kovács József polgármester elnöklelte és K. Tóth Mihály dr. kulturtanácsnok, Borsos József h. főmérnök részvételével értekezletet tartottak, amelyen elsősorban a szanatórium csatornázásának és vízvezetékének kérdését tárgyalták le. Miután a munkálatok elkészítése sürgős, miután az elért árak kedvezőek, az értekezlet úgy óhajta a tanácsal egyetértően a kérdést megoldani, hogy az esetleg nagyobb méretekben készítenő csatornákat és a jelenlegi árlejtés alapján a mostani debreceni vállalkozókkal csináltassák meg s ne legyen szükséges új versenytárgyalást kiírni, ami által az így is májusig kitolódó munkálatok miatt nem lehetne idejében megnyitni a szanatóriumot. — Pakots József főtitkár már ez irányban fölterjesztést is intézett a miniszterhez és kérte Lukács György elnököt is, hogy járjon közbe a kormánynál a mostani árlejtés eredményének jóváhagyása érdekében. Pakots József főtitkár ígéretet is tett, hogy az ügyet elintézi.

Megsürgette még a főtitkár a város által még be nem szolgáltatott 100,000 korona befizetését is, amire az iparosok számláinak kiemelésére van szüksége az egyesületnek.

A megnyitás módjaitól fölött még folyt hosszabb vita. A megnyitás alkalmából tudvalevően Debrecenbe jön József főherceg és Augusta főhercegné is. Nagyobb, fényesebb fogadtatásra készül tehát a város és az egyesület. A megnyitás a munkálatok befejezéséhez képest minden valószínűség szerint május havában lesz.

Használja a híres

H·A·J·D·U·S·Á·G·I

BAJUSZPEDRŐT!

mely legjobb az összes készítmények között
1 doboz 50 fillér.
Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENC

ARANYEGYSZARVU GYÓGYSZERTÁRABAN
DEBRECZEN, KOSSUTH-U. 8. A színház mellett

ahol minden bel- és külső különlegességek, szépfűszerek, arkrémek, szappanok, illatszerek a legolcsóbban beszerezhetők.

Ha szolid és megbízható vízvezetési, vagy villanyvilágítási

Vízvezetési bekötések, legmegbízhatóbb ejsztoros kutak. Teljes fürdőszoba-berendezések.

munkára van szüksége, forduljon
SÁFAR MIKLÓS mulakatos, vízvezetési és villamosvilágítási vállalatához
DEBRECZEN, DARABOS-UTCA 50. SZÁM. — Saját ház. — Telefon 959.

Villamos csillárok olcsón nagy választékban.

Kedvező fizetési feltételek.

Fiókküzet: Arany János-utcza 15. sz.

Fehérneműt, csipkefüggönyöket, női bluzokat legszebben tisztít
FEUERSTEIN MOSÓINTÉZETE PIACZ-UTCZA 63. SZÁM.

Telefon: Fiókküzet 732. Főüzlet 11-57.

Amikor Szigligeti megbukott.

„Rontó Pál!” először és utoljára.

A magyar irodalomnak kevés munkása produkált annyit az életében, mint Szigligeti Ede, akinek most ünneplik országos születésének századik évfordulóját. Szindarabjainak és egyéb munkáinak száma 174 és ezekkel a művekkel összesen huszonhárom pályadíjat nyert el. Fiatal korában már ott találjuk a Nemzeti Színház tagjai között, volt színész, kartáros, kardalos, ügyelő és csak élete végén, alig pár esztendővel az 1878-ban bekövetkezett halála előtt került a színház élére mint drámai igazgató. Szindarabjai, népszínművei gyakran tarkították a műsort, már huszonöt esztendősen korában jelentékeny sikerei is voltak, ámbar ekkor még a gázsija nem rugott többre hatvan papiros forintknál. De nagy pénz volt ez abban az időben, amikor Laborfalvi Róza, Egressy Gábor, Fánicsy 140 forint fizetésért szolgálták a magyar színművészetet, de Schödlné asszonynak 1500 forint havi fizetése volt a nemzeti játékszínpadon.

Ebben az időben történt, hogy színre került Szigligeti Edenek Rontó Pál című komédiája, amelyhez a zenét Thern szerezte. Bartha János jutalomjátékául 1839 január 25-én adták először a darabot, amely többé nem került színre. Sikere nem volt a darabnak és egy hét múlva a Honművész is így emlékezett meg az előadásról:

Rontó Pál. Bartha János jutalmául először s hihetőleg utósor is adatott. A' sors a' darabban Bosco szerepét játszá és Rontó Pált öbe vevő tréfa helyett egy más, nem mulattató személyt csusztatott a színre. Nézök nagy számmal.

Szigligeti Edét, aki pedig néhány nappal ezelőtt nagy sikert aratott Aba című szomorujátékával, a bukás nagyon elkeserítette. Levelet is írt a színház választmányának, amelyben lemond a jutalmazásáról és csak a zeneszerzést kéri díjazni. Ez a levél, amely érdekes irodalomtörténeti ereklye is, eddig Pest vármegye levéltárában hevert elfeledve. Kőszeghy Sándor, a vármegye tudós főlevéltárosa kutatta most föl és teljes egészében így hangzik:

Tekintetes Választmány!

Tegnap adatott paródiám mély fájdalomra megbukott 's ha a tekintetes Választmány 's a' n. érdemi közönség kegyesen megbocsájtaná is, hogy paródiát és pedig rosszat irtam: én enmagamnak sohasem. Egyedül arra kérem mély tisztelettel a' tek. Választmányt, hogy e, paródiát így a'mint most van, ne méltóztassék többször adatni 's én, hogy a rá tett költésgek kárba ne menjenek, még egyszer összeszedem minden erőmet, 's a' két utolsó felvonást egészen újra kidolgozom; vagy ha szoros cenzura után ez sem ítéltetnék jónak, akkor azon alázatos véleményben vagyok, hogy Thern ur zenéjéhez egy szerencsésebb kéz dolgozzék egészen új darabot, nehogy e, zene haszatlanná váljék.

Jelenleg tehát azon alázatos kérelemmel járulok a Tek. Választmány elé, hogy Thern urat méltó-

tassék kegyesen kielégíteni, 's engem csak akkor és úgy jutalmazni, ha újabb dolgozatom sikerülend. Magamat kegyeibe ajánlván mély tisztelettel maradok a' tekintetes választmányoknak

Pesten, január 26-dikán 1839

legkészebb szolgálója
Szigligeti.

Kutatva a Nemzeti Színháznak 1839-ik évi számadásaiban, nem is találjuk nyomát annak, hogy ezért a munkájáért Szigligeti Ede kapott volna honoráriumot. Pedig az akkori szokás szerint elég tekintélyes összeg illette volna meg, mert a pénztárnapló szerint az előadás „teljes jövedelme kitett 1142 pf 25 xr-t, mellyből a 63 pf 57 xr napi költséget lehuzván, maradt tisztán 1078 pf 28 xr”. A szerzőt az előadás tiszta jövedelmének $\frac{2}{5}$ része illette meg, ez az összeg persze nagyon változott. Az Aba második előadása után, 1839 január 18-ikán szerzői jutalom fejében 48 pf 25 $\frac{1}{5}$ xr-t vett fel Szigligeti, amiről ez az irás tanuskodik:

Szigligeti ur „Aba” című drámája másodszeri adása alkalmával két ötödöröszerzői jutalom fejében 48 pf 25 $\frac{1}{5}$ xr valóban kifizettetett.

Költ Pesten január 18-ikán 1839

Nyáry.

Felvettem Szigligeti.

A Rontó Pál első előadásának azért nagy sikere is volt, Bartha színésznek jutalmul 547 pf 56 xr-t fizettek ki és sokat költöttek az előadásra is. A magyar színesztörténetéhez tartozik a kiadási jegyzék, amely szószerint a következő:

	pf	xr
Kéményseprő	—	30
1 káplár, 12 legény	3	30
3 font gyertya	2	—
2 itce spirítusz	1	36
likopodium $\frac{1}{2}$ font	2	30
1 lovaskatona szerszáma	—	30
9 oláh sapka, 10 bunda	4	30
2 hordó behozatala	—	24
8 kurta száru pipa	—	32
1 font só	—	11
sajt	—	15
4 csomó dohány	—	24
1 tajiga	1	—
verbunkos ruhákért 1 zártzék	1	—
zöld ágakért (1 földszinti szék)	1	—
Conto No 1, 2, 3, 4, 5, 6	26	29
4 segéd a színpadon, próba és előadás	3	20
1 profont	—	10
2 segéd egész napra	2	—
triangel 2 próba, előadás	3	20
statisztikáért	2	30
muzsika	3	20

Ezenkívül még a zenéért, illetve a hangjegyekért is kifizettek közel hatvan forintot, úgy, hogy a Rontó Pál előadása száz forintnál többre került. Hallatlanul nagy pénz volt ez abban az időben, amikor minden hónapban több száz forint deficitje volt a színháznak. Valószínűleg ez is egyik oka volt, hogy a színház választmánya eleget tett Szigligeti kérésének és nem adta többször a darabot.

Pedig nagyon látványos komédia lehetett. Hiszen csak a likopodium 2 papirforint és 30 krajcárba került, ezt a szert használták akkoriban azokhoz a fényes előadásokhoz, amelyekben nagy szerepe volt a görögtűznek. Három font gyertya kellett a polmerhez és — a paródia mély fájdalomra mégis megbukott.

Szigligeti azért nem esett kétségbe a bukás miatt és újabb alkotásaiért másfél esztendőre a Rontó Pál katasztrófája után, már a Magyar Tudományos Akadémia választotta tagjai sorába, 1840 szeptember 5-ikén, 26 esztendősen korában került a magyar halhatatlanok közé a magyar népszínműirodalom mestere, aki három esztendővel annakelőtte 12 forint hópénzzel kezdte el működését a Nemzeti Színháznál, de hogy ezt megtehesse, kénytelen volt apja ősi nevét ujjal fölcserélni, mert a derék váradi fiskális nagyon röstelte, hogy a fia, akit ő mérnöknek akart kitaníttatni, komédiás lett.

Ipartestületi elnökválasztás

A debreceni iparosok felhívása.

A debreceni ipartestületi választásokkal kapcsolatosan a debreceni iparosok bizalmi emberei a következő fölhívást bocsátották közre:

Debrecen iparos-polgáraihoz!

A debreceni ipartestület elnöke e hónap 22-én választás alá kerül. Teljes tudatában annak, hogy a mai viszonyok között az ipartestületre nagy feladatok várnak s tekintettel továbbá arra, hogy az elnöki szék betöltésére a jelenlegi elnök személye mindenképpen alkalmas, a debreceni iparos-kör, a választásra kiküldött bizottság és az ipartestület vezetősége egyhangulag *Dávidházy* Kálmánt jelölte s azt a nyilvános kérést és fölhívást intézi Debrecen összes képesített iparosaihoz, hogy március 22-én *Dávidházy* Kálmán elnökre adják le szavazataikat és minél nagyobb számmal járuljanak a szavazó urnához.

Debrecen, 1914. március 12.

Biczó Gyula, Borus Mihály főjegyző, Jobbágy Imre, Fuchs János, Szöllőssy Dániel, Fuchs H. Imre, Debreczeni Lajos, Mauk József, Tóth Lajos, Zelinger Ede, ifj. Dorsch Hugó, Juhász Ignác, Horváth Lajos, Kurián Gyula, Varjassy Gyula, Varjassy Imre, Erdődy Lajos, Major Mihály, Aszalos István, Medgyessy Gábor, Megyery Kálmán, Széplaky József, Debreczeni Károly, Böszörményi Imre, Szabó József, Kőmives mesterek társulata, Sóvágó József, Torma Lajos, Molnár János, Kovács Pál, Schiszler Dezső, Pick Nándor, Ecsedy István, Ekstein Lajos, Thiszen Artur, Harsányi István, dr. Körösi Kálmán, Poroszlai László, Ecsedi István, Szathmáry Péter, Kostya János, Kereszturi János, Elek Ferenc, Debreczeni Károly, Salánky Mihály, Tóth István, Hegedűs István, Darvas Béla, Fenyő Sándor, Nagy Lajos,

Életvidám és üde kinézést

az emberi kor végső határáig csakis józan életmód mellett, czélszerű táplálkozás és tiszta levegőben való mozgás mellett képzelhető. Különösen nagy súlyt kell vetni a táplálkozásra. „Az egészség teljes áldása nem gyógyszerek és csodabűvészet

által

hanem csakis a helyes táplálkozással nyerhető el, mely a testet ápolja és napról-napra fiatalít.” Ezeket a szavakat egy ismert német orvos és tanár mondta. A czélszerű táplálkozáshoz tartozik az általánosan ismert

Biomalz.

Ez egy jóízű, olcsó tápszer, az egész világon becsülik és szeretik. Nagymértékben erősíti a testet. Kivénült hervadt vonások eltűnnek, az arcszín üdőbb és rózsásabb, az arcbőr tisztább lesz. Vérszegény, halvány, sovány, táplálkozás hiánya miatt lesoványodott személyeknél tapasztalható az étvágy fokozása, a súly emelkedése és a formák mérsékelten való gömbölyödése anélkül, hogy kellemetlen zsiradék a formák szépségét zavarná.

Biomalz ajánlható azoknak is, akik túlfeszített munka, idegesség miatt elyengültek. Tanárok és orvosok elsőrendűnek ismerik el és több királyi klinikában állandóan használják. Min-

denkit figyelmeztetünk, hogy utánzatok is vannak. Doboz K 130 és K 250. Kóstolómintát leírással díjtalanul küld Chem. Fabrik Gebr. Patemann, Teltow-Berlin 209.

Kovács József, Vass János, Sarkady Ferenc, Takács József.

Dávidházy Kálmán megválasztása érdekében erős és lelkes munka folyik, úgy, hogy a választást mindenki egyhangunak tartja.

A szinügyi bizottság ülése

avagy:

Ábrányit nem engedik vizsgára, míg himnlőltási bizonyítványt nem hoz

*

Az ülés elején Vádszky István dr. tb. tanácsnok ismertette annak a tanácsülésnek jegyzőkönyvét, amelyen a tanács megállapodott Ábrányi Emillel a feltételekre vonatkozóan. E jegyzőkönyv szerint Ábrányi letétbe helyezte a 40,000 koronát, kijelenti, hogy a bővítés költségeiből, de legfeljebb 400,000 korona után viseli az amortizációt, hajlandó a zenekart maga igazgatni, szervezni, fizetni, ünnepélyes alkalmakkor a város használatára ingyen átengedni, s a város csupán 15,000 koronával járul hozzá a zenekarhoz, amelynek 44 tagunak kell lennie. Bann van a megállapodásokban a régi szerződés minden pontja s az újabb követelések, amelyek most merültek föl. Ábrányi végül azt jelentette ki, hogy a színházat csak akkor vállalhatja, ha az állami szubvenciót megkapja.

Freund Jenő dr. így nem kívánja most tárgyalni a feltételeket, mert hátha nem kapja meg Ábrányi a szubvenciót s akkor hiába tárgyaltak s ha így megállapítanak concessziókat s Ábrányi nem jön, ezek prejudikálnak egy másik igazgató szerződési feltételeinek. Majd ha Ábrányi megszerzi a szubvenciót akkor hívják össze a bizottságot. Most még korai volna tárgyalni Ráérnek tárgyalni akkor is.

Körner Adolf főjegyző kijelenti, hogy az elhangzottak nem állanak meg, mert egy másik igazgató nem fog ilyen tervvel jönni, a most megállapítandó dolgok tehát nem prejudikálnak. Ábrányi ajánlata nem olyan, amelyhez itt hozzá vannak szokva, sokkal nagyobb koncepciója az ő terve. A bizottságot pedig össze kellett hívni, mert áprilisig el kell intézni a dolgot s a jövő héten már közgyűlés van, ha pedig a szakbizottságok nem tárgyalják a kérdést, akkor az ügy nem kerülhet a közgyűlés elé.

Néhány bizottsági tag bólogatása után a bizottság, amelyen öt tag volt jelen úgy határozott, hogy nem most tárgyalja a részletes feltételeket.

Tavasza van. A napsugár langyos csókkal borzongatja a sziveket; az utcán ibolyákat árul egy kisleány a gyerekek kigombolt kabátkáival futkosnak, a villamos lány csöngéssel siklik a sineken — minden olyan derűs és vidám. A levegőben már benne van az ébredés, a kikelet, a kipattanó rügyek illata és mosolya. Gyerekek leszünk újra, levetjük a tél komoly, öreges télikabátját, nagykokás, hetyke tavaszi kabátot öltünk magunkra, menjünk ki sétálni a Nagyerdőre, vagy mondjuk a szinügyi bizottság ülésére, hallgassuk a gombák növést, a rügyek és ürügyek pattanását, melázzunk el az orosz lányszáj virág-beszédjén — tavasza van, most bimbóznak az orgonáló fák, amelyekben felakarnák buktatni a debreceni színház tavaszának, megújulásának hírnökét, Ábrányi Emilt.

A szinügyi bizottság tehát ma délután ismét ülést tartott. A városi tanács ugyanis végítárgyalván Ábrányi Emillel a szerződés pontjait és érvényt szerezvén a szinügyi-bizottság kívánalmainak, a szerződés-tervezetet be akarta mutatni a bizottságnak. A

szinügyi-bizottság komolyabb tagjai azonban jórészt otthon maradtak, bizonyára azért, mert értesültek a lapokból, hogy az ő kívánásait egytől-egyig akceptálta Ábrányi s így egy egyszerű tudomásulvétel kellett volna, hogy terminust szabjon az ülés tartamának. No, nem ez történt. Egy bizottsági tagnak borzasztó aggályai támadtak. Mert hát tudni kell, hogy Ábrányi a városi tanácsal fölvevett jegyzőkönyvében azt mondta, hogy a szerződést, amelyben ő 44 tagu zenekart és operaelőadásokra is alkalmas személyzetet akar szervezni, csak akkor tekintti magára nézve érvényesnek, ha a kilátásba helyezett állami szubvenciót megkapja. Hohó, kiáltott fel egy bizottsági tag, hanem lelkiismereti furdalási munkálatok folynak. Hogy vizsgáltsuk mi le Ábrányi ajánlatát, mikor nincs is himnlőltási bizonyítványa a tanulónak és nem tudhatjuk, vajon be van-e oltva a visszalépés himlője ellen? Mert kérem, tisztelt tanári kar, mi itt le fogunk ülni vizsgáztatni az Ábrányi urral kötendő szerződést és a végén kiderülhet, hogy nem kell neki a bizonyítvány. És ebből borzasztó kárunk lesz. Csödbe kerül az egész szinügyi oktatásunk, mert a következő jelölt meg fogja tudni, hogy milyen engedményeket tesszünk Ábrányi urnak és ő is olyanokat fog követelni.

A tanári kar azt mondta rá, hogy igaz, mire a szinügyi bizottság beszüntette a vizsgát. Hogy is ne! Majd még pazarolni fognak egy fél órai tárgyalást Ábrányi kedvéért. Mi jogon is követel ez az Ábrányi egy fél órai elmunkát? Ki van biztosítva arról, hogy ha a szerződést letárgyalják és bármilyen lehetetlen új feltételeket is szabnak, hogy azokat nem fogadja el Ábrányi. Ábrányi? Ábrányitól kitelik, hogy elfogadja. És aztán a multkori ülés olyan közel esik, hogy az emberek még emlékeznek a szinügyi bizottság egyhangu határozataira. És mikor a mult ülés ilyen közel esik, honnan vegyen az ember olyan „rabulisztika-harmónikát“, amelyen már más nótát lehessen huzni, mint a mult ülésen? Az emberek nem feledik el olyan könnyen a tegnap hallott melódiát. Ha abban azt dudoltuk, hogy „jőjön Ábrányi“, ma még nem lehet dudolni, hogy „menjen Ábrányi“. Közben még ki kell cserélni a „rabulisztika-harmónika“ sipjait. És így a „jőjön Ábrányi“ fortissimója után nem következhetik a „menjen Ábrányi“ fortéja, közben egy kis pianó kell, így:

— Várjunk Ábrányival . . .

— Ráérünk tárgyalni . . .

És erre a csókolni való zenészek vették a hangszereiket, ki a „rabulisztika-harmónikát“, ki a csörgőt, ki a feketemáj-sipot és hazatértek nyugvóra.

A krónikás pedig felüti a régi ujságokat és lapozgat bennök. Visszalapoz néhány hónappal, amikor véletlenül ismét a színház-kérdéssel foglalkozott a szinügyi-bizottság. Hej, milyen más emberek ültek akkor a szinügyi-bizottságban. Hej, milyen sürgősen intéztek akkor el mindent. Hej, hogy dolgozott akkor a szinügyi-bizottság. Hej, hogy szavaztak meg 300 ezer koronát nyári színház-mozira tervek nélkül. Hej, hogy futottak össze kora hajnalban és késő este a szinügyi-bizottsági ülésre. Hej, hogy gyors-utazgatott akkor az akkori Ábrányi után Pestre egy-egy bizottsági tag. Hej, milyen sebbel-lobbal hajtották végre a még jóvá sem hagyott közgyűlési határozatokat. Hej, hogy le akarták bontani a színházat a miniszeri jóváha-

gyás előtt. Hej, Bálint és Jámborral milyen hipp-hopp össze dolgoztattak 30 ezer koronát. Hej, milyen sürgős volt akkor minden . .

Lári-fári, hadd nézzek utána, kik ültek akkor a szinügyi-bizottságban. Kik voltak azok a lelkes, művészetért rajongó emberek? Im, az akkori tudósításban benne van a nevek: Freund Jenő, Petzkó Ernő, Tóth István, dr. Fráter Imre, Csurka István és a többiek, és a többiek.

Hogy megcsufolja egyik nemzedék a másikat! . . . (*)

Az ipari biráskodás

A tervezet a debreceni kamaránál.

A kereskedelemügyi miniszter a debreceni kereskedelmi és iparkamarához megküldötte az ipari biráskodásról szóló törvénytervezetet. A kamarát a következő leirat kapcsán hívta fel véleményadásra:

„Abból az alkalmából folyólag, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvények rövid időn belül hatályba lép és ezzel a polgári peres eljárás a kor igényeinek megfelelő helyes rendezéshez jut, szükségesnek mutatkozik az ipari munkaadók és munkavállalók közt felmerülő perekben követendő eljárás szabályozása is.

Évégett az ipari bíróságokról törvénytervezetet készítettem, melyet azzal a megkereséssel küldök meg, hogy arra vonatkozó észrevételeit lehetőleg folyó évi április hó végéig elém terjeszteni sziveskedjék.

Megjegyzem, hogy a javaslat tartalmából kitűnőleg nemcsak a szorosabb értelemben vett ipari biráskodásra terjed ki, de rendezni kívánja egyszersmind a szükség által indokolt mértékben a munkaadók és munkavállalók kollektív vitáinak, az összebeszéléseknek és ezekből kiinduló sztrájkoknak és kizárásoknak békéltetés útján való elintézését is.

Végül tartalmaz a javaslat a munkásbiztosítási biráskodásra kiható olyan rendelkezéseket is, amelyek az első foku iparhatóságok szóban levő biráskodásának megszüntetésével függnek össze.

A vélemény közlésére azért kellett a megjelölt rövid határidőt kitűznom, mert sulyt helyezek arra, hogy az e javaslat alapján hozandó törvény lehetőleg a polgári perrendtartással egyidejűleg, vagy legalább is ezt követő rövid időn belül hatályba léphessen.

Harkányi s. k.“

A kereskedelmi miniszter ugyancsak megküldötte a kamarának a vasárnapi munkaszünetről készített törvényelőadói tervezetét. A miniszter felkérte a kamarát, hogy a tervezetre vonatkozó észrevételeit április hó végéig írásban közölje vele.

A veszedelmes fogzási időszak.

Pirosposzsgássá lesz a sápadt kinézésű gyermek, ha anyjuk nekik a könnyen szedhető Scott-féle csukamájolaj-emulsiót adja. De ami ezen szert a gyermekek részére még értékesebbé teszi, jótékony hatása a fogzás idején. Tudvalevő, hogy sok gyermek ebben az időszakban különösen rosszkedvű, ugyanis fogacskaik előtörése fájdalmat okoz nekik és nem hagy nekik nyugtot. Aki ezt ki akarja kerülni, nyújtson az évtizedek óta fényesen bevált Scott-féle csukamájolaj-emulsióhoz, mely a legbevehetőbb formában tartalmazza a fogzáshoz szükséges anyagokat, a fiatal testet friss erőhöz juttatja és lehetővé teszi, egészséges fogacskaik előtörését. Anyának és gyermekeknek nyugalmas éjszakái vannak mellette.

A Scott-féle emulsió azonban felnőttek részére is hasznos szer, mert ezeknek kimerülés esetén új kedvet és erőt nyújt.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére, Wien, VII, egy gyógyszer útján próbapacskót küldünk.

Öngyilkos debreceni főhadnagy

Rédl Ferenc szívenlőtte magát

Ma délelőtt a Pavillon-laktanyában golyót röpített a szívébe Rédl Ferenc főhadnagy. Rédl Ferencet Debrecenben városzerte jól ismerték. Szimpatikus, kedvelt tagja volt a város polgári és katonai társaságainak. Bajtársai kitűnő katonának mondják, aki szívvel-lélekkel csüggött a hivatásán. Szerette az életet, amelynek a legutóbbi időkig csak a fényoldalait ismerte. Ugy mondják, hogy az utóbbi időben anyagi gondok lepték el s a gáláns katona, aki nem tudott megalkudni a szűkös viszonyokkal, amikor a boldog élet kapuja bezárult mögötte: szívéhez emelte a fegyvert.

Rédl Ferenc a 39-ik gyalogezred debreceni zászlóaljánál szolgált. Bajtársai, felebbvalói egyaránt szerették a vig kedélyű, de kötelességteljesítésében pontos tisztet. Rédl az utóbbi időben megváltozott. Busulásra adta a fejét, a társaságokat kerülte s csak egy-két intim barátja körében élt.

Öngyilkossági szándékáról azonban ezeknek sem tett említést. Ma délelőtt szokásához híven bement a századja irodájába, mint-ha napi dolgait akarta volna végezni. Körülbelül fél tíz óráig dolgozott. Bucsuleveleket írt. Egyet szüleinek, egyet egy ismerősének. Mikor a levélírással elkészült, elővette a fegyverét, szívéhez emelte és elsütötte.

A lövés zajára a napos káplár és több altiszt és tiszt berohantak a szobába, ahol Rédl már az utolsókat hörögte.

A szerencsétlen főhadnagy a diványon végigbukva vivódott a halállal. Jobb kezében görcsösen szorította a füstölő revolvert. — Melléből a szíve tájékán csöndesen szívárgott a vér.

A kaszárnyából gyorsan orvosért és a mentőkért telefonáltak. Csakhamar megérkezett Brief főtörzsorvos, aki azonban már csak a beállott halált konstata. A golyó kereszt-

tülhatolt a szív burkán és rögtön halált okozott.

Pár perc múlva megjelentek a mentők is, akik kocsihoz tették és kiszállították az öngyilkos főhadnagyot a csapatkórházba.

A kaszárnyában Rédl Ferenc főhadnagy öngyilkosságának okáról minden felvilágosítást megtagadtak. Hír szerint Rédl főhadnagyot valami szabálytalansággal gyanúsították s a különben is elkeseredett embernek ez adott a kezébe fegyvert.

Rédl Ferenc 32 éves volt. Édesapja ma Debrecenbe érkezett, hogy fia eltemetéséről gondoskodjék.

Harmincezer korona a merénylők elfogatására

Letartóztatták Katareu barátnőjét

Az igazságügyminiszter ma értesítette a debreceni rendőrséget, hogy a merénylők elfogatására 30,000 korona jutalmat engedélyezett. Valószínű, hogy ez összeget soha sem fogják kiadni mert a merénylőket aligha fogják el. Elfognak mindenkit, aki mellékesen érdekelve van nagyon távolról a merénylők személyével kapcsolatban, így a merénylő barátnőjének barátnőjét, meg azt az artistát, akivel tíz év előtt a merénylő Erdélyben járt, de a merénylőket — nem.

Gyászistentisztelet a merénylő áldozataiért.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A szegényháztéri görög-katolikus templomban holnap vasárnap gyászistentisztelet lesz a debreceni merénylő áldozataiért, azután pedig az emlékműre gyűjtést fognak rendezni.

Katareu barátnőjét letartóztatták.

Bukarest, március 14. A rendőrség ma letartóztatta Salamon Mariettát, az egyik pokolgépes merénylőnek, Katareuak magyar származású barátnőjét, aki beismerte, hogy a Miklóssy István püspökhöz intézett levelet ő írta. Letartóztatta a rendőrség Salamon Marietta egyik barátnőjét is, aki ellen az a gyanu, hogy szintén tudott a dologról. Mind a kettőjüket átadták az államügyésznek, amely még ma részletesen kihallgatta -ket. Salamon Marietta barátnőjének a nevét a rendőrség nem közli nyilvánossággal.

30.000 korona

a debreceni merénylők kézrekerítőjének.

Az igazságügyminiszter ma értesítette Gáthy Bálint debreceni királyi ügyészt, hogy Rostás István rendőriőkapitánynak előterjesztésére a pokolgépes merénylők kézrekerítőinek nagyobb díjat ad.

A miniszter harmincezer koronát tűzött ki a merénylők kézrekerítőinek és pedig tízezer koronát annak, aki a két merénylőt elfogja, öt-ötezer koronát pedig annak, aki a hatóságot nyomra vezeti.

Adakozások az emlékműre.

Sesztina Jenőhöz az emlékmű bizottság pénztárnokához a mai napon a következő adományok folytak be: Májerszky Mihály 5 kor., H. E. 2 kor., Katona József 2 kor., G. A. 2 kor., M. B. 2 kor., Jakabfalvi Vince 1 kor., Dömök Béla 1 kor., Troján Ferenc 1 kor., D. P. 1 kor., Hoffmann Izsó 1 kor., Ökrös István 1 kor., Szalka János 1 kor., Szücs Lajos 1

kor., Baráti János 1 kor., Aberle Ottó 1 kor., Szücs Mihály 1 kor., Bodnár József 1 kor., Vértessy Sándor 1 kor., Fekete Gyula 1 kor., Kövály János 60 fill., Schutz János 80 fill., Demjén Ferenc 60 fill., Nyalka Imre, Bagoly Gábor, Ignéczy József, Bue József, Raszó László, Szalka Sándor, Jobbágy István, Kállay Gergely, Csibi Antal, Sápy Gyula, Kalmár Dániel, Pelles János, Németh Gyula, Smetka Károly, Király Károly, Lachner József, Kozma András, Topsonyi Mihály, Molnár Ferenc, Nagy József 50—50 fill., Zolnay Imre, Gaál Károly, Hadházy Miklós, Szabó József, Biró Gábor, Borbély Kálmán, Sipos János, Sánta Ignác, Thalvizer Dezső, Nagy Károly, Jobbágy Sándor, Szabó Imre, Süvöltős Ferenc, Zoványi Elek 40—40 fill., Sinai Károly, Erdős Zsigmond, Erdélyi Péter, Dade László, Baráthy Sándor 20—20 fill., Koroknay István, Szathmáry Balázs 10—10 fill., összesen 52 korona 30 fillér.

A debreceni állami főreáliskola ivét a következő levél kíséretében küldte meg Kardos Albert dr. igazgató:

Nagyságos

Sesztina Jenő urnak,

a debreceni vértanúk emlékmű-bizottsága pénztárosának

Helyben.

Van szerencsém az emlékmű-bizottság 114. sz. gyűjtőívét s az azon aláírt 24 koronát készpénzben Nagyságodnak kezébe juttatni. Fogadja az emlékmű-bizottság szívesen e csekély adományt, amelyhez csatolom az adakozóknak, a debreceni állami reáliskola tanárainak azon őszinte kívánságát, hogy vajha minél előbb megvalósulna a nemzeti eszmét dicsőítő emlékmű a hazafias lelkesedésnek bizonyosságul és a magyar művészetnek büszkeségére.

Debrecen, 1914. március 12-én.

Hazafias üdvözlettel

Dr. Kardos Albert,
igazgató.

Kardos Albert 5 kor., Pülpő Béla 1 kor., dr. Horvay Róbert 1 kor., Oláh Gábor 2 kor., Pálffy József 1 kor., dr. Madai Pál 1 kor., Kronstein Béla 1 kor., Janicska Péter 1 kor., Hajdu Gyula 1 kor., Grünhut Henrik 1 kor., Medveczky Károly 1 kor., Kovaliczky Antal 5 kor., Kohlwentz Rezső 1 kor., dr. Vág Sándor 1 kor., Nádasdy Alajos 1 kor., a helyi pénztárhoz a következők folytak be: Bóry Béla 20 kor., Mindszenti 48-as kör 20 kor., Gál József 1 kor., Debreceni Iparoskör 20 kor., Varró Ferenc ref. lelkes 5 kor., Vajda András hajduhadház 50 fillér, az elől felsoroltakkal együtt összesen 142 korona 80 fillér.

URANIA

Debrecen legnagyobb, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-TÉR. — TELEFON 12-51.

Ma vasárnap utoljára!

A legnagyobb sikerű film, mely eddig megjelent.

A GLADIATOROK.

(Spartacus)
Minden idők legnagyobb szenzációja. Egy előjáték, 6 felvonás.

Az előadások kezdete ma vasárnap délután 3-tól 5-ig rendes olesó helyárrakkal, 5-től 7-ig 7-től 9-ig és 9-től 11-ig mérsékelt telemelt helyárrak.

Hétfőn — Kedden — Szerdán

március hó 16-án, 17-én, 18-án

Szerelmi házasság.

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

URANUS

Korona-Passagó   Telefon 3-28.

Ma vasárnap utoljára
A KÉTTLELKÜ EMBER.

Dramai életkép 3 felvonásban.

1. Zene.
2. Utazás a francia Alpeselekben. Színes uti felvétel.
3. Dráma a pusztán. Amerikai cow-boy dráma.
4. A két boszorkány. Nagyszerű bohózat.
5. Akrobata mutatványok. Elsőrendű varieté szám.
6. Gimplí vagyona. Kacagató.
7. Pupák mint szerelő. Humoros.

Ma vasárnap 3-tól 5-ig mérsékelt telemelt helyárrakkal kerül bemutatásra a teljes esti műsor, 5-től rendes helyárrak. Folytonos bemenet.

Hétfőn — Kedden — Szerdán

március hó 16-án, 17-én, 18-án

A karnélküli ember.

Szenzációs artista dráma 5 felvonásban.

Gyapju szövetek legújabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szereshetjük be

WEISZ ADOLF
posztóhereskudonél, Debrecen, Kossuth-u. l.
(Első takarékpénztár palotájában.)

Psilanderék az Urániában

Első előadás március 25-én este 7 órakor.

Waldemár Psylander és társulata, mint már egy alkalommal megemlékeztünk róla, vidéki körutra indul Budapestről, a „Royal-Ofeum”-ból — hol ma utoljára játszanak. Az Uránia-mozgó igazán agilis és áldozatkész igazgatója, Suchán Rezső, még meg sem nyitotta Debrecen legszebb, legelőkelőbb és legnagyobb mozgóját, az Urániát, amikor már tárgyalt Psylander impresszáriójával, hogy leszerződtesse a mozgó világhírű férfi-primadonnáját, Psylandert társulatával együtt, hogy Debrecen közönségének egy világraszóló és örökre feledhetetlen, kellemes szórakozást nyújtson.

Budapest után a vidék nagyobb városaiba vannak leszerződötve 1—2 napra, de mindenütt színházakban, mert a mozgó kis befogadó képessége miatt nem tudják megfizetni azt a horribilis gázsit, amit fellépéséért kap. — Debrecen az egyedüli város, hol Psylanderék nem színházban, hanem moziban, az Urániában, lépnek fel március 25-én és 26-án, két estén, két-két előadásban. Itt is az a művész személyzet, ugyanazt a kinemaszkeccset adja elő, mellyel Budapesten hat héten át estéről-estére zsúfolt házakat vonzottak, a „Dalborg báró fogadása” vígjáték-szkeccs, mely 3 színpadi játékból és 3 mozgóképből áll.

Ezt megelőzi még a külön ez alkalomra összeállított remek egy órás Pathé-féle műsor. Így az előadás teljes két órát vesz majd igénybe. Az előadás e két napon este pontosan 7 és 9 órakor kezdődik, mely iránt nem csak Debrecenben, hanem a környékbeli városokban, sőt a szomszédos vármegyékben is óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Színház

A SZÍNHÁZ MŰSORA:

VASÁRNAP: Délután: *Kiskirály*, operett. Este: *II. Rákóczi Ferenc fogsága*, történelmi színmű. — Diszeloadás. — (Kisbérlet.)

HÉTFŐ: *Gurkovics lányok*, vígjáték. — (C bérlet.)

KEDD: *A Nemtudomka*, operett. — Ujdonság. — (A bérlet.)

SZERDA: Délután: *Doktor ur*. Ifjúsági előadás. — Este: *Nemtudomka*, operett. — (B bérlet.)

CSÜTÖRTÖK: *Nemtudomka*, operett. — (C bérlet.)

PÉNTEK: *Cirano*, regényes színmű. — Pethes Imre, a Nemzeti Színház művészeinek felléptével. (A bérlet.)

SZOMBAT: *Aranymember*, színmű. — Pethes Imre, a Nemzeti Színház művészeinek felléptével. (B bérlet.)

* **Pethes Imre vendégjátékai.** (A színházi iroda jelentése.) Pénteken, e hó 20-án kezdi meg Pethes Imre, a budapesti Nemzeti-Színház művésze több estére terjedő vendégjátékát, a „Cyrano de Bergerac” című romantikus színműben.

* **Vasárnap két előadás.** (A színházi iroda jelentése.) Vasárnap, március 15-én két előadás lesz a városi színházban. Színrekerül délután mérsékelt helyárrakkal Kálmán Imre legújabb operettje, „A kiskirály”. Este rendes helyárrakkal március idusának évfordulóján, a sajtószabadság emléknapján „II. Rákóczi Ferenc fogsága” diszeloadás keretében. A diszeloadás megkezdődik az ünnepi nyitánnyal, amelyet a katonazenekar ad elő, ezután színrekerül diszeloadásban „II. Rákóczi Ferenc fogságban”. A főszerepeket Halassi Mariska, Uti Gizella, Nagy Sándor, Fehér, Kassai, Vándory, Bánai, Madas, Rónai, Sz. Nagy Imre és a tár-

sulat több elsőrendű tagjai játsszák. Részt vesz azonkívül a darabban az egész-segéd-személyzet és óriás számu statisztái.

* **„Doktor ur.”** (A színházi iroda jelentése.) A legközelebbi szerdán tartja a színház az utolsó ifjúsági előadást a husvétii szünet előtt. Színrekerül ez alkalommal Molnár Ferenc pompás vígjátéka, a „Doktor ur”. A helyárrak a szokott ifjúsági 70, 30 és 20 filléressek. Jegyek a színházi pénztárnál hétfőtől kezdve válthatók.

* **„Nemtudomka.”** (A színházi iroda jelentése.) A legközelebbi eredeti operett-premier a legközelebbi kedden lesz. Színrekerül Bakonyi és Huszka, a kitűnő társszerzők pompás új operettje, a „Nemtudomka, amelyet csak nerégiben mutattak be óriási sikerrel a budapesti Király-színházban.

APOLLO

Vasárnap Hétfő Kedd Szerda
1914 március 15, 16, 17 és 18-án

● VIGJÁTÉK-CIKLUS ●

III. SZOROZAT:

„Az idény legbájosabb vígjátéka ::

Kis cukros.

Vígjáték 3 felvonásban.

Es a kiváló kacagató kíséző műsor.
Rendes helyárrak.

Mig Dankó nem irt
csak addig volt Petőfi első.

Költő egytől estig.

Jászlady az az irigylésre méltó boldog község, amely fiának vallhatja az új szellemóriást, akiből elementáris erővel törnek elő a hatalmasabbnál hatalmasabb költői művek. Dankó Rudolf a neve a szellemóriásnak, a magyar költészet új atyauristenének, aki tolladárójának csupán egy gyöngéd legyintésével már is halálos sebet ejtett jó Petőfi Sándorunk költői elsőségén.

„Petőfi Sándor csak addig volt első a világirodalomban, még én nem irtam!”

Most tehát onnan a magasból — oh boldog halandók! — első Dankó Rudolf hozzátök intézi nyomtatásban kiadott szövegét, mely hangzik a következőképpen:

„Tisztelt Uram!”

Mivel ladányon nem sokat vettek a költeményekből elhatároztam, hogy felfogom világosítani a mélyen tisztelt közönséget azon téves nézetéről, amellyel én rólam és a költeményem iránt viseltetik.

Némelyek bizonyosan úgy vélekedhetnek felőlem, hogy én Petőfinek képelem magam.

Es holmi bolond dolgot adok át az irodalomnak. Nagyon tévednek pedig akik ilyesmit hisznek én felőlem.

Petőfi Sándor csak addig volt első a világirodalomban még én nem irtam.

Nem tagadom, mert nekem nincsen annyi költeményem mint Petőfi Sándornak én szép verseimben és néhány rövid vicsemben fogok majd élni.

Ugy érte, hogy megemlegetnek engem a komédiámról amig magyar lesz.

Képzeliük Petőfi Sándort egy hosszú robogó gőzkocsinak aki után a tudomány pályaudvaráról én csak úgy futok ki mint egy rövidebb és kisebb alkotmány hanem az előbb nevezettnek sokkal bámulatosabb és csodásabb szerkezettel.

Ismertetésül közlök egyet műveltségi irataimból:

HÁZASSÁGI MŰ.

Megsugtat hát már anyádnak,
hogy elveszlek házastársnak
lépjünk hát a házasságra
így forr össze a sziveink a sziveink rózsálánca.

Hisz tudom én
arany kislány
a te szived a szentek szente
nem sok legény fordult még meg fordult még
meg eddig benne.

Mikor megláttalak
sirtam örömben
mert az örömmek volt ez könnye
az örömmek fájdalomnak, fájdalomnak
vegyülése.

Jöjj hát hozzám feleségül
ez a szavam hozzád végül
Jöjj hát hozzám feleségül
ez szolgálna fájdalomnak, fájdalomnak
eltörülésül.

Aki tehát könyvemet el akarja olvasni és ismerni akarja a többi verseimet is, az vegyen egy példányt belőle egy egy példány ára 40 filléért nálunk mindenkor kapható délután egy órától estig.

Szives üdvözlettel
Wach Pál, Szolnok. Dankó Rudolf.

Bizonyos, hogy nem akad fia a hazának, akit ne gyötörne a vágy az új költőóriás hatalmas irodalmi alkotásaival megismerkedni. Persze sietni kell, mert a nagy költő nem kapható csak délután egytől estig.

— Rossz gyomor nem csinálhat jó kedvet; az ember elveszti munkakedvét és végül igazán képtelenné lesz a dologra. De van egy út, hogy ettől a bajtól biztosan megóvjuk magunkat. Használjuk az egy emberöltő óta elismert **Ferencz József-keserűvizet**. Több mint egy negyedszázaddal ezelőtt a királyi tudományos egyetem belorvosi klinika vezetősége már a következő feltűnő esetről teszen említést: Betegünk fiatal ember, ki fél év óta szenved krónikussá vált gyomor- és bélhurutban. Miután az utolsó három nap széke éppen nem volt az ifjunak, kísérlésként egy pohárnyi természetes **Ferencz József-keserűvizet** adtunk neki. Csakugyan alig két óra múlva megvolt az eredménye és a páciens a következő reggelen tényleg egészen megújulva érezte magát. Ezután még 5 napon át reggelenként adtunk **Ferencz József-vizet** és a hatodik napon az étvágyhiány nap egészen megszűnt és vele együtt a gyomor- és bélhurut is csökkent! — Gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerkereskedésekben kifejezetten valódi **Ferencz József-keserűvizet** kell kérni és e helyett semmi mást nem kell elfogadni. Vigyázzunk a vigyettára és felírásra; ahol pedig nem kapható, ott forduljunk levelezőlap útján egyenesen a **Ferencz József-gyógyforrások** szétküldési-igazgatóságához Budapest. (I. ker., Kelenföld.)

A jó anya, aki
szereti gyermekét,
jó tejet ad nekik
Kathreiner-féle
Kneipp malátakávéval.

A Kathreiner a híres Kathreiner-féle
eljárás útján elsőrendű malátából
készült 23 év óta **orvosilag**
elismert erősítő ital.

Bevásárlás alkalmával mindig csak
a valódi Kathreineret kérjük, mely
a Kneipp plébános arcképével ellátott
zárt csomagokban kapható.

KÉZIMUNKA ÉS ELŐNYOMDA ÁRUHÁZ.
Krausz Gyula
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 3. SZÁM.

Megérkeztek a legújabb :: **kézimunkák** a legolcsóbb ::
arban. ::
TELEFON 288. SZÁM

HIREK

— **Vasárnapi istentiszteletek.** E hó 15-én, vasárnap prédikálni fognak a református templomokban a következők: a Nagytemplomban Kovács János vallásoktató lelkész; a Kistemplomban 9 órakor Jánosi Zoltán lelkész, 11 órakor Páncél Jenő s.-lelkész, a Kosuth-utcai templomban Uray Sándor lelkész, az Árpád-téri templomban Szele György lelkész, délután 2 órakor Páncél Jenő s.-lelkész, az ispotályi templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, a homokkerti imaházban Boér Károly vallásnár. — Az oratóriumi vallásos estély ezuttal elmarad. — Az ágostai hitvallású evangélikus templomban vasárnap délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet.

— **Uj főispán.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A király Szegedváros főispánjává Cica-tricis Lajost Csongrád vármegye főispánját nevezte ki.

— **Minisztertanács.** — Fővárosi tudósítónk jelenti: A kormány tagjai ma délután minisztertanácsot tartottak, amelyen a horvát bán is résztvett és amelyen folyóügyeket tárgyaltak.

— **Hajdúvármegye közgyűlése.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 17-én, kedden délelőtt tartja meg rendkívüli közgyűlését, amelyen több fontos ügyet fognak tárgyalni. Ezek közt Pénzes Sándor árvaszéki elnök, Orosz Endre árvaszéki ülnök és Józsay Antal irodatiszt nyugdíjazási kérvényét. Megüresedő helyeiket a május havi közgyűlésen töltik be. Hír szerint az árvaszéki elnöki állásra két jelölt van: Ludáfy Géza árvaszéki ülnök és Cseke Sándor dr. hajduböszörményi főszolgabíró.

— **A karnélküli ember.** (Nagy artista-dráma, az Uránusban.) Hétfőn mutatja be az Uránus-színház az eddig megjelent artista-drámák legjobbját, „A karnélküli ember” című 5 felvonásos drámát, melyhez fogható alig látott a debreceni közönség. A rendkívül érdekes és megkapó meséjű kép, mely mindvégig lebilincselő hatással van a nézőre, hétfőn, kedden és szerdán marad műsoron s emellett még a nagyszerű kíséző műsor is szerepel.

— **Az Uránus-színház műsorában sohasem csatlakozik a mozi látogató.**

— **Egy híres teológiai tanár Debreczenben.** Ravasz László dr., a kolozsvári református teológiai akadémia hírneves tanára e hó 29-én városunkba érkezik, hogy itt a „Hittanszaki Önképző Társulat” felkérésére, a kollégium dísztermében tartandó protestáns estélyen beszédet tartson. Az egyházzónoklattal világhírű professzorára, aki a vallásos világnézetet a mai modern felfogással harmóniába olvassza, már most felhívjuk a közönség érdeklődését. Az estély műsora, melyet legközelebb közölni fogunk, a legváltozatosabb és legmeglepettebb tartalommal fogja Ravasz László dr. beszédének keretét megadni.

— **Az Uránus-színház műsorában sohasem csatlakozik a mozi látogató.**

— **Jelölések a megyei állásokra.** A hajduböszörményi megyei bizottsági tagok, mint értesültünk, a betöltés alá kerülő megyei állásokra a következő jelölést támogatják: árvaszéki elnök Cseke Sándor dr. főszolgabíró, ülnök Wessprémy Barna, hajduböszörményi járási főszolgabíró (Cseke helyére) Rózsa Ernő, aki 15 éve szolgál a megyén s a rangban legidősebb szolgabíró.

— **Az Uránia-mozgó minden műsora a kinematográfia szenzációja.**

— **A bombamerénylet áldozatainak gyönyörű életnagyságu olajfestménye,** melyek az „Adria”-műteremben készültek, néhány napig Piac-u. 71. szám alatti Schwartz butor-üzlet kirakataiban megtekinthetők.

— **A kétlelkű ember,** az Uránus-színház kiváló slágere ma, vasárnap délután 3 órától 5-ig mérsékelttel szállított helyárák mellett kerül bemutatásra, folytonos bemenettel. Okvetlen nézze meg!

URANIA

EGYHÁZ-TÉR. :: TELEFON 12-51.

JÖN :: Május 25-én SZERDÁN :: JÖN

Május 26-án CSÜTÖRTÖKÖN

VALDEMAR PSILANDER

és társulata.

BEMUTATÓRA KERÜL
DALBORG BÁRÓ
FOGADÁSA
KINEMASZKEGGS

3 mozgóképek, 3 színpadi felvonás.

EZT MEGELŐZI
A POMPAS PATHÉ MŰSOR.

ELŐADÁSOK : este pontosan 7 és 9 órakor. Előadás közben bemenet nincsen!

HELYÁRAK E KÉT NAPON!

III. r. támlásszék . . .	K 1:20
II. r. támlásszék . . .	K 2—
I. r. támlásszék . . .	K 2:50
Zártszék	K 3—
Zsölye	K 3—
Pályulés	K 3—
2 szem. páholy . . .	K 6—
3 " " " " " " " "	K 9—
4 " " " " " " " "	K 12—
6 " " " " " " " "	K 18—

Ezen előadásra számozott jegyek elővétele már folyamatban van. Elővétel d. e. 10-től 1-ig, d. u. 2-től éjjel 12-ig.

Személyesen vagy telefonon fenntartott jegyek folyó hó 20-ika déli 12 óráig félretételnek, azon túl eladtnak.

— **A közgyűlés előkészítése.** A jog- és pénzügyi-bizottság a közgyűlés elé kerülő ügyek előkészítése érdekében kedden, 17-én délután 3 órakor tartja meg ülését, amelyen többek közt a következő tárgyak szerepelnek: A helybeli Patronage-Egyesület elnökségének megkeresése a fiatakoruak menhelye tárgyában. — M. kir. belügyminiszteri leirat a nyugdíjszabályrendelet módosítása tárgyában. — Belügyminiszter leirat a városi alkalmazottak fizetési előlegéről alkotott szabályrendelet tárgyában. — Az Első Debreczeni Mészhomokkő Téglagyár r.-t. kérvénye és felebbezése az Arany-Bikaszálloda r.-t. építkezési ügyében. — A Magyar Aszfalt r.-t. ajánlata burkolatok létesítése tárgyában. — Színügyi bizottsági javaslat ifj. Ábrányi Emil ajánlata tárgyában.

— **Az Uránus-színház műsorában sohasem csatlakozik a mozi látogató.**

— **Az Uránia hétfői sláger-műsora.** 1. Zene. 2. Kirándulás Steierországba, uti felvétel. 3. Egy csinos kislány, amerikai humoreszk. 4. Pathé-Ujság, (a multheti világeseemények). 5. Mórinc mint hamupipőke, rendkívül kacagtató bohózat. 6. Botcsinálta doktor, Molière vígjátéka 2 felvonásban. 7.-8.-9. Szerelmi házasság, drámai színmű 3 felvonásban, írta Daniel Riche, előadják a párisi S. C. A. G. L. művész-társaság játékaival. — Előadások hét fön este pontosan 6—8 és 10-től. Minden kép után van bemenet. Rendes olcsó helyárák. 20, 30, 50, 70, 90 fillér, 1 korona stb.

— **Galvanizáló-tanfolyam a fémipari szakiskolában.** A debreceni m. kir. állami fémipari szakiskola igazgatósága az újonnan berendezett galvanizáló-műhely üzemével kapcsolatosan 4 hétig tartó tanfolyamot rendez. Az elméleti és gyakorlati órák hétköznapokon este 7—9-ig tartanak. A tanfolyam kezdete hétfőn, március 16-án este 7 órakor. Tandíj nincsen. Jelentkezni lehet ugyanakkor (I. emelet 9. sz.) vagy pedig előzetesen az intézet igazgatóságánál, hol bővebb felvilágosítások is nyerhetők.

— **Az Uránia-mozgó minden műsora a kinematográfia szenzációja.**

— **Felhívás a háztulajdonosokhoz.** A városi tanács 395/1914. számú határozata alapján felhívja a számvevőség azon ház- és telektulajdonosokat, akik csatorna használati díj tartozásukkal hátralékban vannak, hogy tartozásukat 8 nap alatt a város házipénztárába annyival inkább fizessék be, mert különben azok a csatornázási szabályrendelet 10. §-a értelmében közőadók módjára végrehajtás útján is be fognak hajtani. Egyben figyelmeztetnek, hogy külön felszólítások ezen túl kiadatni nem fognak.

— „A kis cukros” máttól kezdve szerdáig lesz bemutatva az Apollóban.

— **A Debreceni Patronázs-Egyesület** f. hó 22-én, vasárnap d. e. 11 órakor tartja a város háza nagy tanácstermében évi rendes közgyűlést, melyre a meghívókat már széjjelküldte az egyesület titkára s az bizonyára a legrövidebb idő alatt kézbesítetténi fog minden egyesületi tagnak. De van szerencsénk a tagokat ezuton együttesen is meghívni a gyűlésre. 1914. márc. 14. Csiky Lajos egyesületi titkár.

— **Az Uránia-mozgó minden műsora a kinematográfia szenzációja.**

— **A kamara építkezése.** Házmagas állványok burkolják még mindíg a kamara hatalmas épületét ott, ahol a robbanás történt. Az építkezés helyreállító munkája a legnagyobb erővel folyik s május 1-re nyer befejezést, amikor az a középső épületrész teljesen újja lesz téve. Magában a házban a lakók (eltekintve a kopácsolás zajától) nem is tudják, hogy építkezés folyik, a lépcsőkön és folyosókon egyetlen munkást nem lehet látni, mert az a házrész, amelyet építenek, el van falazva a jobb és balszárnytól fel a tetőig. A kereskedelmi miniszter élénken érdeklődik a rekonstrukció iránt. Léküldötte a kamarához Fiala Géza miniszteri főmérnököt, műépítést, hogy vegye fel az épületet s adjon tanácsot az építkezés mikéntjére. A miniszteri kiküldött mindent megvizsgált és megállapította, hogy az összes gondoskodások kifogástalanul megtörténtek s az építkezés teljes szakszerűséggel folyik.

— **Zion-egyleti tagok figyelmébe.** Az egyleti tagok tisztelettel kéretnek, hogy a ma délelőtt 10 órakor megtartandó beszámoló- és folytatólag tisztújító-közgyűlésen (József-kir.-herceg-u. 26.) minél számosabban résztvenni sziveskedjenek.

— **Az orvosvilág egyhangú véleménye,** hogy a gyermektáplálás csak úgy lesz tökéletesen végrehajtható, ha az elválasztás pillanatától kezdve a gyermekek *Phosphatine Falières*-el lesznek táplálva. E kiváló tápszer értéke megbecsülhetetlen, a gyermekeket a fogzás nehéz időszakán zavartalanul segíti keresztül és a fejlődés biztosításánál elsőrangú szerepet játszik. Nemcsak csecsemők, de serdülő gyermekek is szedik, mer a leghatásosabb tápláló anyagokat tartalmazza.

— **Az Uránus-színház műsorában sohasem csatlakozik a mozi látogató.**

— **Menyasszonyi-kelengyékét** a legizlésebb kivitelben szállít Frank Sándor nődivat és fehérnemű-cég. Piac-u. 69. sz.

— **A félhelyáru előadások keretében is** a teljes esti műsor kerül bemutatásra az Apollóban.

— **Tisztújítás a vívóklubban.** A debreceni vívóklub ma tartotta meg szokásos évi tisztújító közgyűlését Domahidy Elemér főispán elnöke alatt. Az elnöklő főispán megnyitja után Gergely Jenő dr. terjesztette elő az igazgatói jelentést, míg Feldman Sándor a klub vagyoni állapotáról tett jelentést. A különböző jelentések meghallgatása után a tisztújítást ejtették meg. Megválasztották egyhangulag a következőket: Elnök: Domahidy Elemér. Társelnökök: Márk Endre és Stadler István ezredes. Alelnökök: Dr. Láng Sándor és dr. Nagy Kálmán. Ügyvezető-intézőség: Elnök: Fráter Imre dr., Alelnökök: Bánó Lehel és Békessy Béla. Ügyvezető-válaszmányt: Galánffy János dr., Haendel Vilmos dr., Fekete Jenő dr., igazgató: Gergely Jenő dr. titkár: Feldmann Sándor, főjegyző: Vass Károly dr., másodtitkár: Mezei Miklós, jegyzők: Fráter István és Végh József, főpénztárnok: Vásáry László, pénztárnokok: Borbély Imre és Markovits Ignác. Ellenőrök: elnöke: Szántó Dezső dr., tagok: Fráter Iván, Gebauer Károly, Szabó Gyula dr., Sajó László és Tyroler Oszkár dr. Háznyag: Sinay Gyula. Ügyész: Tóth János dr. Számvizsgáló-bizottság: elnök: Magyar Simon dr., tagok: Békés Kálmán dr., Darvas György dr., Fényes Jenő dr., Fleischer István, Kovács Lajos, Kovács Dániel és Mező Armin. Kluborvosok: Berencsy Zoltán dr., Báthory Sándor dr. és Trocsányi Béla dr. Megválasztották még az 52 tagú választmányt. A választmány megejtése után a közgyűlést a főispán berekesztette s a kör tagjai valamint a megjelent vendégek a kör által adott társasvacsorához gyűltek egybe. A fehérasztalnál a szellemes toasztok egész sora hangzott el, amelyek karöltve Magyariek kitűnő muzsikájával a legbarátságosabb hangulatban a késő éjjeli órákig tartották együtt a társaságot.

— **Az Uránus-színház műsorában sohasem csatlakozik a mozi látogató.**

— **Nyilvános köszönet.** Az iparostanonciskola téli tanfolyamának vizsgálati alkalmára, a kiválóbb tanulók megjutalmazása céljából: a Borsod-Miskolci-István gőzmalom 20 koronát, a debreceni iparostület 12 koronát és 5 drb. könyvet, Serly Ede ur 5 koronát voltak szivesek adományozni. Midőn ez adományokat a megjutalmazandó tanulók nevében is hálásan megköszönöm, maradok Debrecen, 1914. március 14. Csurgó István iparosiskolai igazgató.

— **Az Uránia-mozgó minden műsora a kinematográfia szenzációja.**

— **Tavaszi costumre** és francia-ruhákra divatkellmék a legszebb választékban érkeztek. Frank Sándor női-divat és fehérnemű-céghez. Piac-u. 69.

— **Az Uránia holnapi (hétfői) új műsorának** mai hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

**Szt. Lukács-
fürdői** **Kristály forrás** **ásványvíz**

— **Fáradtság, csont-fájdalmak, derékfájás, csusz, rheuma** ellen évtizedek óta kipróbált jó szer a világhírű Krieger-féle *Reparator*, melynek egy házban sem szabad hiányoznia, mert a legjobb házszer. Kis üveg 1 kor., nagy 2 kor. a gyógyszerárakban. Póstan 5 üveget 5 koronáért frankó küld az egyedüli készítő, Krieger gyógyszerár Budapest, Kálvin-tér. Nem tévesztendő össze e kiváló gyógyszer a mindenféle betegség ellen vásári módon hirdett különféle szerekkel.

— **Ma utoljára látható „A gladiátorok” az Urániában,** siessen megnézni, ha még nem látta, ez többé soha sem látható.

— **PéNZ-, szivar- és cigarettatárcák,** finom bőr nőitáskák, uti bőröndök, kosarak és teljes utifelszerelések a legolcsóbb szabott árak mellett **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában Piac-u. 38. szám.

— **Horner Arthur bookmaker** Debrecenben, Piac-utca 41. sz. I. emelet, elfogad az összes bel- és külföldi-versenyekre start és klasszikus versenyekre előnyös fix-fogadásokat. Halmozott fogadások köthetők. Double és Triple eventek. Telefon: 10-11.

— **Csak Török-pezsgett igyunk,** minden jobb üzletben kapható.

— **A tavaszi idény** összes ujdonságai, a legszebb kalapok, izléses nyakkendők, finom fehérneműek Frank Testvéreknél, az új megyeház mellett.

— **Az Apolló előadásai** ma délután 3 és 5 órakor félhelyáruak.

— **Letartóztatott sikkasztó.** A rendőrség ma délután előzetes letartóztatásba helyezte London Dezsőt, a Berger Dániel zsákköltő-csőző cég könyvelőjét, akit főnöke sikkasztással vádolt meg. A rendőrség megállapította, hogy London a cégtől kisebb nagyobb összegekben mintegy 2500 koronát sikkasztott el. A sikkasztó könyvelő beismerésben van.

— **Értesítés.** Szives tudomására hozom a nagyérdemű vevőközönségnek, hogy Piac-utca 9. sz. alatti cipő-üzletemet eladtam. Egyben van szerencsém tudatni, hogy **Hatvan-utca 5. sz. alatt (Bignió-házban) kizárólag rendelésekre műhelyt nyitottam.** Eddigi szives pártfogásukat kérve, tisztelettel **Fischer Menyhért.**

— **Costümök és Francia-ruhák** remek választékban eredeti modellek Halmágyi női divatáruházában.

— **„A kis cukros”** az idény legbájosabb vigjátéka mátol kezdve kerül bemutatásra az Apollóban.

Csődtömeg-kiarúsítás.

Vb. Mayer Jenő és Béla cég csődtömegéből a

fűszer- és csemegeárak folyó hó 16-tól

hétfőtől kezdve Piac-utca 33. szám alatti üzlethelyiségben délelőtt 8 órától délután 4 óráig kiarúsítatnak.

Dr. Kulin Imre,
csődtömeggondnok.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek, vörhenyénél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES AGOST Sznye-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

— **A Gladiátorok utolsó előadásai az Urániában.** Ma délután 3 órától a rendes olcsó helyáruak mellett kerül bemutatásra „A gladiátorok”. 5 órától már nagyon mérsékelt felemelt helyáruak. Utolsó előadás 10-től.

— **Sándor és József napjára legalkalmasabb és legolcsóbb ajándékok** Schwarcznál, a városházával szemben kaphatók.

— **Az Uránia-mozgó minden műsora a kinematográfia szenzációja.**

A párisi modellbörze.

Pusztuló romantika.

Páris, a régis Páris öles betűkkel írva, amint ifjúkori álmainkban élt, a kócos, jókedvű, gyönyörű, könnyelmű és bohém Páris, Murget Párisa már nincs többé, elveszett, elpusztult, hiába keresné valamely idegen és távoli vándor. A Quartier Latin romantikája egyre pusztul, elsöpri, megöli az idegenek tettenes inváziója, a villanyvilágítás és a központi fűtés, a „Chauffage central”, amit ragyogó és színes villanytáblákkal hirdet ma már minden legeludgottabb és legpiszkosabb Quartier-beli szálloda is. A Montmartre romantikáját, veszedelmesen gyönyörű hírnevét is csak az apache-ok egyre ritkuló garázdálkodása tartja fenn.

Páris ma már hágyadt és veszélytelen város, majdnem olyan veszélytelen, mint Berlin, de mindenestre biztosabb és nyugodtabb, mint például London. Természetesen, ha a technika haladása és különösen az angolok és amerikaiak minden romantikát elsöpítő kíméletlen rohama átalakítja álmaink Meikáját, azért mégis csak Páris marad Páris. Mégis: egymásután jelennek meg folyóiratokban és napilapokban is a pusztuló, fakuló romantikát sirató cikkek. Legutóbb valóságos felháborodást szült a rendőrkapitány egy rendelete, mely betiltotta a régi, híres modellbörzét a Montmartre-on.

Ez a modell-börze a Montmartre-on volt, a Place Pigalle-on. Nem valami fedett helyiségben, hanem a szabad ég alatt, egy nagy szökőkút körül. Több ilyen modell-börze van Párisban. Azonban ez volt a leg híresebb, itt voltak a legszebb leányok és idejártak a legnagyobb festők. Amellett külön érdekessége volt ennek a börzének az, hogy idejártak az olasz modellek. Az utóbbi években azonban már nem olyan sekan, mint azelőtt, mert ezeket az olasz leányokat leginkább szabályos vonásaikért, a klasszikus szépségekre emlékeztető fejükért keresték a művészek és a legújabb művészeti áramlatok követői ma már egyáltalán nem keresik az arabian a klasszikus harmóniát.

Az előtt modell-ügynökök minden esztendőben leutaztak Olaszországba, Rómába és Nápolyba különösen, modelleket keresni. Rendesen június közepe táján indultak utra, mert tudták, hogy a péter-páli nagy ünnepekre a vidékről is tömegesen özönlik a nép a városba és így nagy a választék.

Rendes szerződést kötöttek a leányok szülőivel, akik örömmel mentek bele ebbe az üzletbe, mert ezek az ügynökök rendszerint hatalmas összeggel elégitették ki egyszer és mindenkoron a szülőket és amellet kiállításba helyezték számukra azt is, hogy lányuk annyit fog keresni Párisban, hogy életük végéig támogatgatja majd őket, amellet, hogy a lánynak kényelmes és uri élete lesz és amikor csak akar, majd haza is jöhet, megházasodni. Néha azonban hosszabb időre, esetleg öt-hat évre is szólott a szerződés.

Mindaz, amit az ügynökök ígértek, valóban igaz is volt, mégis alig került a lányok közül egy is haza szép Olaszországba, magával ragadta őket a párisi atelier-ék hangulata, a gyönyörű és mocsaras párisi élet és nem gondoltak arra, hogy haza menjenek férjhez menni.

Azonban ma már, ha egyáltalán kerül még olasz lány Párisba, bizony nyugodtan haza mehetne, miután megkereste már a hozományát. Nincs romantika, ami magával ragadja őket, ami elvegye az eszüket. Azoknak az időknék vége, mikor még Murget receptjei szerint éltek a festők az atelier-ben.

A festőiskolákban ma épen olyan higgadtan és

a világ legelterjedtebb és legjobb üdítő 'vize. Debreczeni főraktár **KÖZPONTI DROGERIA** városház-épület, ahonnan a vizet házhoz is szállítják. **Kapható minden fűszerüzletben.**

szorgalmasan dolgoznak, mint bármilyen laboratóriumban. A modell-foglalkozás ma már egészen közönséges és nagyon tisztességes foglalkozás. Egy jobb modell óránként öt-tíz frankot keres, esetleg még többet is. Sokkal többet jövedelmez, mint bármely más foglalkozás, amellyel nem is nagyon fárasztó. Leggyakrabban hónapokra veszik fel a modelleket, néha egy egész évre is, úgy, hogy még nyugodtabb és biztosabb pálya, mint akár az áruházi lányoké.

A modell-börze tönkreteléséhez és a romantika kiöléséhez még hozzájárul az is, hogy maguk a festők is inkább nyársolgárok, mint a régiek: megházasodnak és a feleségüket festik...

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Megverték a kalauzt.** Jámbor László Papp János, Rohodi Mihály és Lippai János dorogi lakosok a múlt év tavaszán a dorogi állomáson vonatra akartak szállani. Sok utas volt s a vasuti kocsiánál életveszélyes tolongás támadt. Budaházi Sándor kalauz és Kovács Bernát hivatalnok rendet akartak teremteni, de a legények nekik támadtak és megverték őket. A bíróság ma Jámbor Lászlót két havi, Papp Jánost és Rohodit 1—1 havi, Lippai Sándort pedig hat heti fogházra ítélte. Az elítéltek felebbestek.

§ **A pénzcsináló-gép.** Kovács Mihály 66 éves dorogi napszámos egy dorogi vendéglőben mulatott a múlt évben. Odalépett mellé egy ismeretlen ember és így szólt hozzá:

— Öreg, boldoggá teszem magát az egész életére. Nézze itt van egy pénzcsináló-gép, amnyi egy koronást csinálhat vele, a menyit akar.

Az idegen át is adott egy gipsz-formát az öregnek és öt darab hamis egykoronást. Kovács János a gépért 20 koronát fizetett. Kovács a hamis koronásokat forgalomba akarta hozni, de rajtacsípték és letartóztatták. A debreceni törvényszék ma egy havi fogházra ítélte Kovácsot.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A debreceni kir. törvényszéken március 16-tól 21-ig a következő bűnügyek kerülnek főtárgyalásra: Március hó 16-án Kerekes András lopás büntette, Schimdt Károly sikkasztás büntette, Gulyás Bálint hamis vád büntette.

Március 17-én: Darvai Róza hamis tanuzás büntette, özv. Végh Jánosné és társa orgazdaság büntette, Vass Gáspár súlyos testisértés büntette, ifj. Lénárt Máté lopás büntette.

Március hó 18-án: Kaló Ferenc lopás büntette, Nyíri Józsefné zsarolás büntette, Holstein Kálmán sikkasztás büntette, Cibere László és társa gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége.

Március 19-én: Czeglédi Zsigmond és társa lopás büntette, Perczel Móricz nyomtatvány utján elkövetett rágalmaszás vétsége, ifj. Csik József zsarolás vétsége, Jármí Lajos lopás büntette, Varga Sándor súlyos testisértés vétsége.

Március hó 20-án: Mihályi Vaszily György királysértés vétsége, Ludmán Ferenc csalás büntette, Coff Sándor sikkasztás büntette.

Március hó 21-én: Gáti Sándor és társa csalás büntette, Pályik János lopás büntette, Bartha József és társa csalás büntette, Szegedi József hivatalból üldözendő rágalmaszás vétsége, Papp János gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége.

NYILTÉR. *)

Felhívás.

Mély tisztelettel kérem barátaimat, jóakaróimat és ösmerőseimet, hogy a „Zion” holnapi választáson az ellenőri tisztségre reám ne szavazzanak, mert én ez állásra másirányu elfoglaltságom miatt és a régi ellenőr iránti tiszteletből nem reflektálhatok.

Frenkel Jenő.

* E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Etvágytalanság, gyomorgörccs, emésztési zavaroknál a legbiztosabb hatású házi szer a

PALMA

PROBAÜVEG 40 FILLÉR.

Kapható:

Dr. Szelényi Árpád

gyógyszerésznél

Debreczen, Flac-utca 30. szám.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde

Magyar hitel	843—
Osztrák hitel	634—
4 százalékos koronajáradék	8240
Allamvasut	713-50
Jelzálogbank	448—
Rimamurányi	668-50
Salgótarjáni	721-50
Közuti vasut	629—

Magánleszámitolási kamatláb

Bécs 3³/₈% — Berlin 3³/₈% — London 2⁷/₁₆%

Budapesti gabonátőzsde

Strasser és König debreceni bizományos távirati jelentése.

Buza májusra	11-88
októberre	12-55
1914. április	8-71
Rózs októberre	8-50
áprilisra	1-70
Zab októberre	1-70
áprilisra	6-61
Tengeri 1914. évi jul.	
máj.	

Készáru változatlan.

Női háziipar tanfolyam a Wolafka-telepen. A kamara a kerületében fentartott egyik háziipari tanfolyamát, melyen szalmafonát- és raffia-anyagból kis diszkosárkakat és más csinos háztartási-cikkeket készítenek, áttelepíti egy rövidebb hat hetes tanító — kurzusra a Wolafka-telepre, amelynek lakosai ily munka meghonosítására kérték a kamarát s a telepen levő asszonyok és leányok közül 20-an jelentkeztek is munkára. A kamara ezzel kísérletet kíván tenni ily tanítások meghonosítására.

A jó emésztés

előnyösen befolyásolja az egész szervezetet

Egy bevált, válogatott legjobb és hathatós gyógyfűvekből gondosan készített, étvágygerjesztő, emésztést előmozdító és enyhén hashajtó házi szer, mely a mértékeltenség, hibás étrend, meghűlés, ülő életmód és a bántó székrekedés, pl. gyomorégés, felfúvódás, főlöleges savképződés és a görcsös fájdalmak ismert következményeit, enyhíti és elmulasztja, a

Dr. Rosa-féle balzsam gyomorbaj ellen.

Főraktár: gyógyszerésznél, cs. és

Fragner B. kir. udvari szállítónál

„A fekete sashoz”, Prag, Kleinselte

203. Ecke der Nerudag.

Postai szétküldés naponta.

Egész palack 2 K, fél palack 1 K. A

penz előleges beküldése mellett 1 K 50

fért 1 kis palackot, 2 K 80 fért egy

nagy palackot, 4 K 70 fért 2 nagy

palackot, 8 koronáért 4 nagy palackot, 22

koronáért 14 nagy palackot küldök az

oszták-magyar birodalom bármely al-

lomására.

Raktárak Ausztria-Magyaror-

szág összes gyógyszerárában.

ÓVÁS! A csomagolás

összes részét

a törvényesen bejelölt

zolt védjegyet viselik!

„VIRÁGHÓ”

az újfajta, tudományosan készült

KÉZ- ÉS ARC-KRÉM

□ a jelenkor egészségügyileg legjobb piperezere. □
1 tubus 80 fillér. Mindent kapható. Doboz K 1-80.

EREDETI BENZ CSÉPLŐKÉSZLETEK

BENZIN- LOKOMOBIL

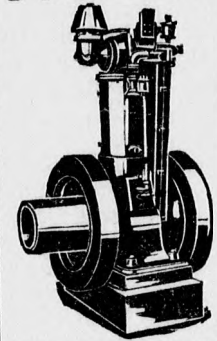
ALLO ÉS FEKVŐ RENDSZERŰ. TELJES
JÓTÁLLASSAL. :: KEDVEZŐ FIZETÉSI
FELTÉTELEK. :: ÁRJEJYZÉK INGYEN.

BENZ MAGYAR AUTOMOBIL- ÉSMOTORGYÁR RÉSZV-TÁRS.

BUDAPEST, KÖZPONT: V. KERÜLET,
DOROTTYA-UTCA 9. SZÁM. :: GYÁR:
VII. KERÜLET, ILKA-UTCA 31. SZÁM.

Szegő Ferenc és Ta. gépkereskedelmi vállalata Budapest.

V., Szabadság-tér 17. (Tözsde-palota.)

A Tobler & Co. berlini motor-
gyár „T e c o” motorának ma-
gyarországi vezérképviselője.

Elsőrendű, négyütemű sze-
lepnélküli benzinnemű.

Legújabb rendszerű szívó-
gázmotor-telepek és Diesel-
motorok.

Legmesszebbmenő jótállítás. Kedvező fi-
zetési feltételek. :: Kérjen árjegyzéket.

Meghívó.

Van szerencsém a **Hajdudorogi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet** t. tagjait a folyó évi március hó 22-én délután 4 órakor a gör. kath. leányiskola kelyiségében tartandó évi **rendes közgyűlésre** meghívni.

Megjegyzem, hogy miután a folyó hó 8-ra összehívott gyűlésen a tagok kellő számban képviselve nem voltak, az újabb határidőre kihirdetett gyűlésen a jelenlevők számukra és üzletrészükre való tekintet nélkül jogérvényes határozatot fognak hozni.

Ujhelyi Ador, elnök.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a múlt 1913. évről, a zárszámadás előterjesztése és a felmentvény megadása.
2. A szövetkezet feloszlása.

Két éves gyökeres szőlővessző, gyümölcsfa-oltvány

3—5 éves

egyenes akáczia

kapható

„Erzsébet” szőlőtelepen. Iroda Kossuth-u. 32.

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb angol

DIVAT SZÖVETEK

városi újbérház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:

MOSKOVITS JÓZSEF

REJTVÉNYPÁLYÁZAT! A FÉLTESTVÉREK.

Ezen rendkívül szenzációs filmjátékban egy cselekmény történik, melynek elkövetése több szereplő személy érdekében áll. Annak megfejtésére, hogy ki követte el, a közönséget kérjük fel és a helyesen megfejtők között

12 jutalomdíjat sorsolunk ki 1255 korona értékben.

ELSŐ DIJ:

Egy **100 koronás arany** és egy darab, egész évig minden előadásra érvényes földszinti zsölye-jegy.

MÁSODIK DIJ:

öt darab **10 koronás arany** és egy darab, félévig minden előadásra érvényes földszinti zsölye-jegy.

HARMADIK DIJ:

Egy darab **100 koronás arany**.

NEGYEDIK DIJ:

Három darab **10 koronás arany** és egy darab, negyedévig minden előadásra érvényes földszinti zsölye-jegy.

ÖTÖDIK DIJ:

Egy darab **20 koronás arany** és egy darab, egész évig minden vasár- és ünnepnapra érvényes földszinti zsölye-jegy.

HATODIK DIJ:

Egy darab **20 koronás arany** és egy darab, félévig minden vasár- és ünnepnapra érvényes földszinti zsölye-jegy.

HETEDIK DIJ:

Egy darab **20 koronás arany** és egy darab, negyedévig minden vasár- és ünnepnapra érvényes földszinti zsölye-jegy.

NYOLCADIK DIJ:

Egy darab **20 koronás arany** és egy darab, egész évig minden vasár- és ünnepnapra érvényes I. helyre szóló jegy.

KILENCEDIK DIJ:

Egy darab **10 koronás arany** és egy darab, félévig minden vasár- és ünnepnapra érvényes I. helyre szóló jegy.

TIZEDIK DIJ:

Egy darab **10 koronás arany** és egy darab, negyedévig minden vasár- és ünnepnapra érvényes I. helyre szóló jegy.

TIZENEGYEDIK DIJ:

Egy darab **10 koronás arany** és egy darab, egy hónapig minden vasár- és ünnepnapra érvényes I. helyre szóló jegy.

TIZENKETTEDIK DIJ:

Egy darab **10 koronás arany**.

Ezen érdekfeszítő filmrejtvényünket — pompás kíséző műsor keretében már

1914 március 19-től, Csütörtöktől

kezdve mutatjuk be, a megfejtést tartalmazó képet pedig 1914 apr. 9-től kezdve.

Rendes helyárák. !! Számozott helyek előre válthatók!

Apolló mozgószínház.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 f.

Vasárnap betűből szedett minden szó 10 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők.

Videokról
Apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szövegében áll. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

Jelleges leveleket
csakis kell igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

Kiadó.
hivatalunkban a jelleges levelek délelőtt 10-12 óráig adatnak ki. 706

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

A Debreczeni Független Újság
telefon számai:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Levelezés
Jelleges levélnél a hirdetés száma is kérétek.

Férjhez menne
32 éves árva, karcsu, barna, 150.000 korona vagyonnal. Urak, (vagyis, vallás mellékes) akiknél gyors házasságkötés ellen akadály nincs, jelentkezzenek azonnal. „Hymen“, Elisabethstrasse 66. Berlin 18.

Üzlet
GYENGE
tavaszi vajas turó már kapható a Deutsch-tüzetekben.

Tecelleni és horgony
vaj kapható Félégyházy Jánosnál.

1 mássa
hulladékfa 2.20 fillér. Grünfeldnél, Csapó-utca 16. a. Ugyanott legjobb porosz köszén, tűzifa legolcsóbban kapható. Telefon szám 982.

Falusy Károly
polgári és katonai cipész Debreczen, Csapó-u. 41.
Készíték mindenféle sportcipőket, valamint orthopéd cipőket lájós és nyomorék lábakra. Raktáron tartok műhelyemben készült legjobb minőségű férfi-, női és gyermekcipőket.

Egy óra reklámképen!
Aki ingyen akar egy órát még hozzá elegáns, precíz órákat urak vagy hölgyek részére, választás szerint, írjon azonnal az Uhrenhaus FRs SCHMIOT, Prag, Weinberge 554.

Pékemencze-vállalkozó
szakszerűen készít kenyérsütődék részére kenyérsütőkemenczékét és szakszerűen állít össze cserépkályhákat. Imrovcz György Püspökudány, Főter.

Lakás
Egy nagyobb, két kisebb bolti helyiség a piac legforgalmasabb helyén május hó 1-re kiadó. Értekezhetni Hartstein bodegásnál.

Kiadó
elköltségek miatt egy fűszerüzlet, 2 szoba, konyha, fűszekamra, pincéből álló lakás. Cim a kiadóhivatalban.

Lakás
Három szoba, elő-, fűdőszobával, villany- és vízvezetékkel, parkirozott udvarban májusra kiadó. Arany János-utca 20. sz.

Egy
bolt kiadó Batthyány-u. 10.

Állás
Német és angol leckeórákat ad jutányosan perfekt urileány. Cim a kiadóban.

Szakkepzet
vincellér azonnal felvétetik jó fizetéssel Molnár Lukácsnál Debreczen.

Különte
Míg a készlet tart az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-u. sarkán legújabb faconu selyem bluzok 10 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálú 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 2.40 korona, szövet maradékok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehéremlők remek választékban. Fiu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénz takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

Hölgyeim!
Egyszeri próba meggyőzi, hogy szeplőt, májtólót, pattanást, vimmedlit, minden bőrruhaságot az országhírű ártalmatlan Matild-arkenőcs, crém és szappan okvetlen elmulasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában. Főraktárak: Jóna és Tóth Béla utóda Kubek Tisza-palota. 2736

Felvilágosításul!!
ÜGYNÖKÖK,
kik fadrót görffüggöny és ablakredőny képviselővel foglalkozva, vagy annak képviselőtét át akarják venni, kérjük címüket az
„Egysített görffüggöny- és ablakredőnygyárnak“
GLÜCK J. & E.,
Königsberg, Eger mellett Csehország
beküldeni. Könnyű mellékjóvedelem. Legmagasabb jutalék. Alkalmazhatóság mellett életállás. Levelezés minden nyelven

Adás-vétel

Bizos
megélhetés: Egy jó forgalmu fűszerüzlet teljesen berendezve, lakással együtt eladó. Értekezhetni: Lindenfeld J. Jenő fűszernagykereskedésében.

Timár-u.
52. sz. ház eladó. Értekezhetni Sziv-u. 6. sz.

Eladó
Derecskén a Népbanknál 1913. évi Hajdubagason termett kb. 25 hektó jó minőségű búr.

Eladó ház
A Thaly Kálmán-u. 13. szám alatti modern, kényelmes lakásokkal ellátott, igen jól jövedelmező ház, sürgősen eladó. Tanár vagy nyugdíjas uraknak figyelmébe ajánlom.

Két
ágybetét ruganyos és egy mosóteknő eladó. Bethlen-utca 76.

Eladó
egy jókarban lévő varrogép. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó
hálószobabutor. Iskola-utca 8. szám alatt.

Mérlegképes önálló

könyvelő
hosszabb, elsőrendű gyakorlattal megfelelő állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Pénzt kölcsönöz magánzó 5% mellett tisztes-séges embereknek 5 évi részletfizetésre (ingatlanra is) KADLL. K. Berlin 29., poste restante.

Hirdetmény.

Felhívjuk a Rosenberg Albert özvegye és fiai szállítási és beraktározási részvénytársaság felszámolásában debreczeni bejegyzett hitelközvetítő cég hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hónap alatt alulírott részvénytársaság ügyészenél dr. Fehér Mór debreczeni (Hatvan-u. 1.) ügyvédnél jelentsek be, mivel ennek meg nem történte esetén a végleges felosztás azokra való tekintet nélkül fog eszközöltetni.

Rosenberg Albert Özvegye és Fiai Szállítási és Beraktározási R.-t. felszámolásában.

HÁZTULAJDONSOKNAK

- Debreczeni lakbér-szabályzat . 80 fillér
  - Házbér-nyugtakönyvecske . 40 „
  - Házirend . . . . . 40 „
  - Kapuczdula (minden helyiség részére) . . . . . 10 „
  - Üres lakás bejelentési lap . 10 „
  - Ismét kiadott lakás bejelentési lap . . . . . 10 „
  - Építés engedély iránti kérvény . 10 „
  - Lakhatási . . . . . 10 fillér.
- ... ért darabonként kapható

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIAZ-UTCZA 49.

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári idényre
Egy szelvény 7 kor. 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ert, szintegy fehérszövetet, turisztaióndot, selyemkangart, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron káld, mint megkérhető és szolid cég mindenütt ismert postógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetkészletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orfias választék. Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árúban

MIELŐTT SZÖLŐVESSZŐT, SZÖLŐOLTVÁNYT

BORT
gyümölcs- és diszfát vásárolna, a saját érdekében kérje legújabb képes árjegyzékünket, mely mindenki névze sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Pontos cím: **SZÜCS SÁNDOR FIA** szőlőoltványtelep és bortermelő részvénytársaság **BIHARDIÓSZEG.**

Jó mellékjóvedelem mindenrangú hölgyeknek

Jól bevezetett wieni kalapdívat szétküldési ház minden városban képviselőt megbízható hölgynek óhajta átengedni. Szakértelem szükségtelen. Óvadék nem kívántatik. — Ajánlatok német nyelven kéretnek következő címen: „Leichtverkäuf. Artikel“ Annoncen-Expedition Alfons Joesel, Wien III/I.

A osodás hatású FÖLDES-féle MARGIT-szappan

a modern szépségápolásnál nélkülözhetetlen. Ezen teljesen lugmentes, legfinomabb növényzslókból készült, kellemes szagú, kitűnően habzó szappan igen kiadós, miért is családi használatra a legalkalmasabb.
PÁR NAP ALATT eltüntetszeplőt, májtólót, mitesszert, pattanást. A porusokat alaposan kitisztítja a biztos és gyors hatása folytán gyógyulván
LEMOSSA
a bőr tisztáltságát, úgy, hogy nyoma sem marad a szépséghibáknak. Világhírű pedig annak köszönhető, hogy egyszermindenkorra elmulasztja
A SZEPLŐKET.
Ára 70 fillér. Kapható minden gyógyszer-tárban s drogua kereskedésben. Hozzá való Margit-Crème 1.- és 2.- koronás tégelyekben, Margit-Powder K 1-20. Gyárja:
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.
Debreczenben kapható: Balázs Ödön gyógyszer-tárában, Jóna és Jóna drogeriájában, Kubek Sándor, Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla gyógyszer-tárakban. — Hajdusoboszlón kapható: Barbócz Zsigmond gyógyszer-tárában. — Hajduböszörményben kapható: Ersey Gábor gyógyszer-tárában.

ARANYÉREM WIEN 1912.

Ideggyöngye férfiak
elgyöngült erők helyreállítását előmozdíthatják, ha
Evaton-tablettákat
használnak. Kérje az orvosi vélemények gyűjteményét. Próbá K 4-20, fél doboz K 10.-, egész doboz K 18.- utánvétellel vagy az összeg előzetes beklüldése ellenében. Cim:
ST. MARKUS-APOTHEKE
FABRIK PHARM. SPEZIALPRAPARATE
WIEN, III., HAUPTSTRASSE 130.
Kapható az összes gyógyszer-tárakban.

Dr. Sztankay Aba gyógyszer-tára a Nádorhoz DEBRECZEN, ATTILA-TÉR.

Ajánlja saját találmányu kitűnő készítményeit.
DR. SZTANKAY-féle
HONTHIN-TABLETTA
Legmakacsabb hasmenést gyógyítja. Egyedüli gyógyszer, melyet első magyar gyógyszerész állított elő s melyet a magas kormány hivatalos gyógyszerre tett. Egy doboz ára K 1-20.
Mindkét gyógyszer kapható a monarchia nagyobb gyógyszer-táraiban K 1 s a készítőnél Debreczen, Szentanna-utca—Attila-téri NÁDOR gyógyszer-tárban.

Maradékok félárban!

A laktanyus hó pályázati markotnai tisztesésére. A valamit tisztizifa lesPa ványta toznak hogy c ajánlat 31-én reczenin A leppar kor m

Maradékok félárban!

Maradékok félárban!

Nagyobb vétel
folytán legújabb divatu
GYAPJU-SZÖVETEKET

férfiruhára és a legfinomabb NŐI COSTÜM-szöveteket mesés olcsó árban ajánlja

DOMÁN ÉS KURZ
posztónagykereskedő
PIAC-UTCA 49. SZÁM.
Főpostával szemben.

Hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami méntelepi laktanyában levő kantinnak 1914. év május hó 1-ével kezdődő új bérletére ezennel pályázat lesz hirdetve.

A kávé-üzlet kiterjed az általános markotányosi cikkekre és a tiszték és katonai tisztviselők, valamint az altiszték étkezésére.

A bérlőnek az üzlet és lakóhelyiség, valamint a kert ingyen engedtetik át és a tiszt- és altiszt-étkezde fűtésére 10 m³ tűzifa lesz kiszolgáltatva.

Pályázók, kik helyhatósági bizonyítvánnyal feddhetlen előéletüket igazolni tartoznak; ajánlatukban feltüntetni kötelesek, hogy családjuk hány tagból áll, az írásbeli ajánlatok legkésőbb folyó év március hó 31-én d. e. 10 óráig nyújtandók be a debreczeni méntelepparancsnoksághoz.

A többi feltételek az alulírott méntelepparancsnokság számvevőségénél bármikor megtekinthetők.

Debreczeni m. kir. áll. méntelep
osztályparancsnokság.

SZÖVET-

MARADÉKOKAT

melyek nálam felhalmozódtak, áron alul, óriási árengedménnyel adok el.

Ezen szövet-maradékok elegendők teljes férfi-öltönyökre, nadrágokra, palétókra, női kosztümökre, aljakra stb.

Kérjük maradék mintákat férfi- és női szövetekből, melyeket ingyen és bérmentve küld:

KARL KASPER
posztógyára. INNSBRUCK 413.

MEGHIVÓ
A „KÖZPONTI BANK MINT SZÖVETKEZET”
1914 márczius hó 31-én d. u. 4 órakor Debreczenben, saját helyiségében, Piacz-utca 26., I. emelet tartandó
VIII-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kijelölése.
  2. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről
  3. Az 1913. évi mérleg és zárszámadások előterjesztése, megvizsgálása és megállapítása, határozathozatal a nyereség vagy veszteség megállapítása és felosztása tárgyában.
  4. A felügyelő és felszámoló bizottság jelentése, ennek kapcsán határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában az igazgatóság, felügyelő és felszámoló bizottság részére.
  5. 1 felügyelő-bizottsági tag választása 2 évre, azaz 1915 év végéig.
  6. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása 1914. évre.
  7. Négy kisorsolt igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése 5 évre, azaz 1918. év végéig.
  8. Felszámoló-bizottsági tagok választása.
  9. 1914-ik IX-ik évtársulat megalakulásának kimondása.
  10. Esetleges indítványok.
- JEGYZET. Az évi jelentés és zárszámadások a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet helyiségében a tagok rendelkezésére állanak. Az alapszabályok 47-ik §-a szerint a közgyűlés hatáskörébe tartozó indítványok legkésőbb 8 nappal a közgyűlés előtt 10 tag aláírásával az igazgatóságnál benyújtandók.

Telefonszám 632 !!! Alapított 1893. évben !!! Telefonszám 632

HALMÁGYI SÁMUEL

:: női divat nagyáruháza ::
DEBRECZEN, PIACZ-UTCA 32. SZÁM

Értésíti a nagyérdemű hölgyközönséget, misserint tavaszi ujdonságai: felöltők, kosztümök, bluzok és aljakban már megérkeztek. :: :: Ugyiszintén

Óriási választék

Francia ruhák és pongyolákban. : Costümök mérték utáni vállalata.

Szolid olcsó árak. !!! !!! Előzékeny kiszolgálás.

Meghívó.

A Gazdasági és Kereskedelmi Bankszövetkezet

1914 márczius hó 29-én d. e. 11 órakor tartja meg
:: Kossuth-utca 11. szám alatti helyiségében ::

III. évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
2. Az 1913. évi mérleg és zárszámadások előterjesztése.
3. Határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
4. Az 1914. évi IV-ik évtársulat megalakulásának kimondása.
5. Két felügyelő-bizottsági tag választása 2 évre
6. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kijelölése.
7. Esetleges indítványok.

Werner Sándor uridivat-üzlete megnyilt

Debreczen, Hungária-kávéház mellett.

**Az árak szolid,
szabott árakban
van megállapítva.**

**Állandó nagy raktár: bel- és
külföldi divatos kalapokban ::
kitünő minőségű fehéreneműekben, valamint
szebbnél-szebb nyakkendő-ujdonságok és
minden más férfidivatick nagy választékban.**

**Az árak szolid,
szabott árakban
van megállapítva.**

Meghívó
a Hosszupályi Takarékpénztár Részvénytársaság
1914. évi március hó 29-én délelőtt 11 órakor
Hosszupályiban, hosszupályi-i község házában tartandó
III. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére két jelenlevő részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1913. évi üzleti eredményéről, a zárszámadás, mérleg, veszteség-nyereség-számla megállapítása s ennek kapcsán a felmentvény megadása felett való határozathozatal.
3. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Alapszabály 1., 2., 3., 4. és 11. szakaszainak módosítása.
5. Alapszabályszerűen beadott esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtának, felkéretnek, hogy az alapszabály 10. §-a értelmében részvényeiket a közgyűlést megelőzően 3 nappal az intézet pénztáránál fértvény ellenében letenni sziveskedjenek.
A letett részvényekről kiadott elismervény a részvételi jogosultság igazoló-jegyűl szolgál.

Téglagyárak figyelmébe!

2600 méter hordozható vágány, váltókkal és fordítókorongokkal, nagyobb számú billenő és pórcocsi szabadkézből azonnal eladó.

Kérdezőkérdezők „Vasuti anyag 1000” jelgelalatt Mosse Rudolf hirdetőjébe Budapest, küldendők.

GLEICHENBERGI

Emmaforrás és Konstantinforrás

bevált gyógyszerköz mindennemű

HURUT

ellen. — Szállítják az ásványvízkereskedések, gyógyszerárak, drogériák és a forrásigazgatóság.

Idény: Május 15—október. .... Gleichenberg, Stájerország.

Hunyadi-utca 1-ső számú háznál

a FEHÉR LÓHOZ címzett

vendéglő és szálloda

ugyszintén az udvarban

egy nagy raktár

május elsejétől

kiadó.

Értekezhetni Major Mihály elnöknel, Honvéd-u. 22.

Levélbélyegeket

30.000 különféle, jótállás mellett valódi, kifogástalan, küld ki-vánatra 60 százalék engedményig kimerítő katalogussal
A. Weisz, Wien I., Adlergasse 8.
Gyűjtemények vásároltatnak.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

CZÉG

DEBRECZEN,
Kistemplombazár

Ajánlja a tavaszi idényre érkezett
... újdonságait. ...

Női costum helmék, Selymek, Crepe és ramageokban
! Nagy választék! ! Olcsó árak!

Cséplésnél

pénzt, időt, munkát
takarítanak meg a
Stern-féle szabadalm.

dobkosár-betétléccel.

Kérjen felvilágosítást
ingyen és bérmentve

Bárdos és Brachfeld

műszaki és villamossági vállalat
BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCA 5. SZÁM.

DEBRECZENI GŐZTÉGLAGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

MEGHÍVÁS.

A Debreczeni Gőztéglagyár Részvénytársaság

1914. év március hó 24-én délután 3 órakor tartja Debreczenben, a Csapó-utca
4-ik szám alatti helyiségében

VII-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket az alanti jegyzetben foglaltakra való figyelmeztetéssel meg-hívjuk.
Tisztelettel az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés az 1913. évi mérleggel és eredmény számlával és határozathozatal a mérleg és eredmény számla fölött.
2. Határozat a felmentvény megadása tárgyában.
3. A felügyelő-bizottság 1914. évi tiszteletdíjának megállapítása.
4. Két, sorrend szerint kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.

JEGYZET: A közgyűlésen minden részvényes képviselheti magát, ennek azonban szintén részvényesnek kell lennie. Mindazon részvényesek, kik a közgyűlésen megjelenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, tartoznak részvényeiket az összes le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a társaság pénztáránál, vagy az Alföldi takarékpénztárnál letenni. Minden ekként letett részvény a közgyűlésen egy szavazatra jogosít, azon korlátozással, hogy egy-egy részvényes saját részvényei után legfeljebb 15 és meghatalmazások alapján ismét 25 szavazatnál többet nem gyakorolhat. (Alapszabály 23. és 24. §§.) A mérleg és zárószámadások Csapó-utca 4. szám alatti irodahelyiségünkben a közgyűlés előtt 8 nappal a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Őszibarackfát,

mindenfélé
gyümölcsfa

vadonczot,

akáczcsemetét,

2 éves szőlővesszőt

igen olcsón ad Unghváry László

faiskolája Czegléd. Tessék árjegyzéket kérni.

A hivatalos gyógyszerészkönyvben — az olasz királyság jegyzékében felvéve.

SYRUP PAGLIANO

ERNESTO PAGLIANO TANÁRTÓL NÁPOLYBAN

Calata San Marco, 4.

Folyékony — Poralakban — Komprimált tablettákban (pilulák).
A legjobb vértisztító- és üdítőszer. Kiváló tavaszi és őszi kúra, mindig jótékony hatású. **Kitüntetés:** Gyógy-szerészeti kiállítás 1894. Olasz egészségügyi kiállítás 1900 arany éremmel. Nemzetközi milánói kiállítás 1906. Nemzetközi kiállítás Buenos Ayres-ben 1910 az arany érem nagy díszoklevél. Nemzetközi egészségügyi kiállítás Róma 1912. nagy díszoklevél. **Kapható a jobb gyógyszerárakban.**

ÓVÁS: Nehogy a számtalan, az egészségre ártalmas utánzatoktól félre vezetessünk, tessék mindig határozottan csakis a mi védjegyünket kérni: **Syrup Pagliano Ernesto Pagliano tanártól Nápolyban** és ne valami más.

Gyógymód és egyéb felvilágosítás nálunk szerezhető be. Irodalom és levelezés minden nyelven.

Különlegességeinket osztr.-magyar raktáraink az egész birodalom-ban postabér- és vámmentesen árusítjuk.

Astoria szálloda

Budapest, Kossuth Lajos-utca és Múzeum-körút sarok.

MEGNYILT!

A világhírű new-yorki „ASTORIA” szálló pendantja!

200 szoba, 60 külön fürdővel. Szobák már 4 és fél koronától feljebb. Minden szobában városi és interurban telefon. Központi fűtés. Hideg és meleg víz. Gyönyörű márvány hall, étterem, amerikai bar.

Tulajdonos: GELLER MIHÁLY, a new-yorki ASTOR-féle St. Regis Hotel volt igazgatója.

DEBRECZENI BUTORKÉSZÍTŐ
ASZTALOSOK SZÖVETKEZETÉNEK

BUTORRAKTÁRA

Debreczen, Placc-utca 26—28. sz.

Az új városi bérház
fényesen berendezett
szuterénhelyiségeiben.

Minden izlésnek megfelelő butorok!

Szolid árak!

Kedvező fizetési feltételek!

TELEFON: 968.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalan-
ság és általában gyomorbetegsé-
geknél a legkitűnőbb háziszer a

HOLLANDI
GYOMORCSEPPEK

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

MIHALOVITS JENŐ
gyógyszertárában, Debreczenben.

3800 bolgár

100 évnél idősebb!

E balkán nép keménysége és ezen magas életkor-
nak teljes erőben való el-
érése titka: a — — —

„YOGHURT.” Ez egy tejből készülő, rendkívül táp erejű étel, mely a szervezetre csodálatos erősítő és gyógyító hatással van; nagyon egyszerű a készítési módja, amellyel roppant olcsó, mert házilag előállítható tiszta tejből. — Irjon azonnal egy levelezőlapot BAUMANN tejgazdasága, Nagyszobon 5 címre és ingyen kapja meg a „A YOGHURT jelentősége mint táp- és gyógyszer” című füzetet. — Azonkívül kap 5 phiola „Baumann-féle YOGHURT-ferment”-et (elegendő 5 liter Yoghurt előállítására) és utasítást a bolgár Yoghurt készítéséhez, ha 1 K 60 fillért is beküld bélyegeken vagy postautalványon.

Eredményes küzdelem

a peronospora-, gyümölcsfák-, burgonya-, mező- és növényártalmak ellen biztosan elérhető

MAYFARTH önműködő

SYPHONIA

készülékével, továbbá különlegességek

bor- és gyümölcsajtók

Herkules

hidraulikus sajtók,

szőlő- és gyümölcs

komplett hízalóberendezések

stb., továbbá mindennemű gazdasági gépek és szerszámok legjobb kivitelben kaphatók

Ph. Mayfarth & Co.

mezőgazdasági gépgyárában

Wien, II., Taborstrasse 11.

Frankfurt a/M.,

Berlin,

Páris.

Képes nagy árlap 391. ingyen és bérmentesen. — Képviselek kerestetnek.

Meghívás.

Az Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság VIII. évi rendes közgyűlése

1914. évi március hó 27. napján déli 12 órakor fog Debreczenben az intézet helyiségében (Piac-utca 68. szám) megtartatni, melyre az intézet részvényeseit tisztelettel meghívja
az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére és az esetleges szavazatok beszédésére az elnök által három jelenlevő részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, ezzel kapcsolatban az 1913. évi zárszámadás és mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség mikénti felosztása tárgyában.
3. Igazgatósági tagok választása.
4. Esetleges indítványok tárgyalása.

Figyelmeztetés: Az évi mérleg, valamint annak mellékletei az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a közgyűlést nyolc nappal megelőzőleg megtekinthetők.

A közgyűlésen szavazati jogát csak oly önjogu részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye nevére iratván, a társaság részvénykönyvébe bevezettetett és aki részvényeit azok szelvényeivel együtt a közgyűlés tartamára azt legalább öt nappal megelőzőleg az intézet pénztáránál, vagy valamely debreceni-pénzüntéti részvényvénytársaságnál, vagy Budapesten a „Merkur“ váltóüzleti részvényvénytársaságnál letétbe helyezte.

A közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, melyek azt legalább harminc nappal megelőzőleg az igazgatósághoz írásban beadattak.

VAGYON.	MÉRLEG.		TEHER.	
	K	f.	K	f.
Pénztár	106,532	81	Részvénytőke	3.000,000
Váltók	10.756,309	19	Alapok:	
Jelzálogkölsönök	1.664,929	69	Tartalékalap	200,000—
Adósok:			Hitelegyleti alap	16,009·43
Pénzüntéteknél elhelyezett tőkék	380,637	12	Nyugdíjalap	57,391·07
Folyószámlai adósok (fedezet mellett)	3.122,258	02	Betétek	
Áruosztály	431,576	98	Visszleszámitolt váltók	4.108,617
Óvadékkölsönök	65,470—		Engedményezett jelzálogkölsönök	5.848,910
Értékpapírok és függő kamatai	1.920,408	99	Folyószámlai hitelezők	1.546,762
Előlegkölsönök	4,378—		Fel nem vett osztalékok	4.005,453
Részletadósok	88,019	21	Átmeneti tételek	940—
Intézeti ház (Piac-utca 32. sz.)	400,000—		Nyereség	85,958
Felszerelés (teljesen leírva)				70,476
	18.940,520	01		18.940,520

VESZTESÉG.	EREDMÉNY.		NYERESÉG.	
	K	f.	K	f.
Fizetések és üzleti költségek	137,026	72	Kamatok és egyéb jövedelmek	1.104,732
Kamatok	738,615	07	Értékpapírok kamatai	46,367
Adók és illetékek	32,383	39		
Leírások:				
Követelésekből	56,656	39		
Értékpapírokból	75,331	08		
Felszerelésekből (teljes érték)	40,611	45		
Nyereség	70,476	20		
	1.151,100	30		1.151,100

Debreczen, 1913. évi december hó 31-én.

Vajda Lajos,
főkönyvelő.

Emerich Zsigmond,
h. igazgató.

Zih Géza,
főpénztáros.

Fisch Lajos,
vezérigazgató.

Ungár Jenő,
vezérigazgató.

Dr. Berger Andor,
Gara Alajos,
Rickl Antal,

Berger Mór,
Dr. Hegedüs Jenő,
Rosenfeld Salamon,

Dr. Bruckner Ernő,
Killer Ede,
Ungár Ignác,

Chavanne Miksa,
Kontsek Géza,
Dr. Váradi Szabó János,

Fleischl Sándor,
Pásztor Miksa,
Weszprémy Zoltán.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:

Fried Samu,

Dr. Horvát Sándor,

Kellner Béla,

Kontsek Kornél,

Lestyán Adorján.

Nyomatott Hofmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.